

2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın Karşılaştırılması

Mustafa Kaya^aErkan Aydın^b^a Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van^b Dr. Öğr. Üyesi, Aksaray Üniversitesi, Aksaray

Özet

Bu çalışmanın amacı, 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile 2024 Türkçe Öğretim Programı'nın benzer ve farklı yönlerini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda ilgili Türkçe dersi öğretim programları çeşitli değişkenler açısından detaylı bir incelemeye tabi tutulduğu için nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Araştırmanın çalışma materyali ve veri toplama araçları 2019 TDÖP ve 2024 TDÖP'tür. Bu dokümanlardan elde edilen veriler, betimsel bir analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. İnceleme sürecinde programların amaçları, değerleri, öğrenme alanları, ölçme ve değerlendirme ilkeleri, kazanımları, temaları, metin sayıları ve nitelikleri gibi başlıklardan bulgular üretilmiştir. Araştırma sonucunda her iki programın genel amaçlarından ölçme ve değerlendirme ilkelerine kadar çeşitli benzerlikler tespit edilmiştir. Özellikle programlarda, temel beceri alanlarının ve öğrencilerin bireysel farklılıklarının esas alındığı; programların ölçme ve değerlendirme açısından yapılandırmacı ve süreç odaklı olduğu; beceri ve kazanım odaklı yapısının olduğu görülmektedir. Ancak 2024 programının 2019 programına göre bazı farklılıklarının olduğu tespit edilmiştir. Buna göre 2024 programında kazanım ifadesinin yerine öğrenme çıktısı ifadesine yer verildiği, tema sayısının ve zorunlu temaların azaltıldığı, dil yapıları ve söz varlığına yönelik çıktılar eklediği, görev odaklı ölçme ve değerlendirmenin benimsendiği, üretim atölyeleri, programlar arası bileşenler ve kavramların eklendiği, temaların içerikleri ve işleniş akışı gibi özelliklerin eklendiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: 2019 TDÖP, 2024 TDÖP, karşılaştırma, program değerlendirilmesi.

Type/ Tür:

Research / Araştırma

Received/ Geliş Tarihi:

11 Mayıs 2024

Accepted/ Kabul Tarihi:

28 Haziran 2024

Page numbers/ Sayfa no:

108-146

Citation Information/Atf bilgisi:

Kaya, M. ve Aydın, E. (2024). 2019 Türkçe dersi öğretim programı ile 2024 Türkçe dersi öğretim programı'nın karşılaştırılması. *Harran Maarif Dergisi*, 9 (1), 108-146. doi: 10.22596/hej.1482003.

Sorumlu yazar: Erkan Aydın e-posta: erkanaydin@aksaray.edu.tr

The Comparison of 2019 Turkish Lesson Curriculum and 2024 Turkish Lesson Curriculum

Abstract

The aim of this study is to identify the similarities and differences between the 2019 Turkish Lesson Curriculum and the 2024 Turkish Lesson Curriculum. In line with this purpose, qualitative research method was adopted as the relevant Turkish language teaching programs were subjected to a detailed examination in terms of various variables. The study material and data collection tools of the research are 2019 TLC and 2024 TLC. The data obtained from these documents were analyzed using a descriptive analysis method. During the analysis process, findings were generated from topics such as the objectives, values, learning areas, measurement and evaluation principles, achievements, themes, number of texts and qualities of the programs. As a result of the research, various similarities were identified from the general objectives of both programs to the principles of measurement and evaluation. In particular, it is seen that the programs are based on basic skill areas and individual differences of students; the programs are constructivist and process-oriented in terms of measurement and evaluation; and they have a skill and outcome-oriented structure. However, it has been determined that the 2024 program has some differences compared to the 2019 program. Accordingly, in the 2024 program, the statement of learning outcome was replaced with the statement of achievement, the number of themes and compulsory themes were reduced, outcomes for language structures and vocabulary were added, task-oriented measurement and evaluation was adopted, production workshops, inter-program components and concepts were added.

Key Words: 2019 TLC, 2024 TLC, comparison, program evaluation

Giriş

Her ulus millî ve manevî değerlerini özümsemiş, kültürel özelliklerini evrensel ilkelerle donatmış, kendi ayakları üzerinde durabilen, kendini her yönden yetiştirmiş, araştıran, sorgulayan, bilgiyi analiz edip değerlendiren, çıkarımlarda bulunabilen, üretken ve her yönden sağlıklı gelişim gösteren bireyler yetiştirmek ister. Nitekim bu amaç doğrultusunda bireyler yetiştirmek için çeşitli eğitsel, sosyal, kültürel vb. faaliyetler gerçekleştirmeye çalışır. Bu amaçların gerçekleşebilmesini sağlayacak olan en önemli faaliyetlerden biri de eğitimidir. Eğitimin bu önemli özelliğinden ötürü gelişmiş ulusların eğitime önemli oranda bütçe ayırdıklarını ve bu alanda büyük yatırımlar yaptıklarını görmek mümkündür.

Eğitim, belli amaçlar doğrultusunda bireylerin davranışlarının bir plana göre değiştirilmesi ve geliştirilmesinin yasa ve ilkelerini bulmaya çalışan bir bilim dalı (Erden ve Akman, 1997) olarak tanımlanmaktadır. Ertürk (1982) ise eğitimi kendi yaşantıları yoluyla bireyin davranışlarında planlı ve kasıtlı bir biçimde istendik değişiklikler meydana getirme süreci olarak ifade etmektedir. Subaşı (2011) da bireyin uyum sağlamasını sağlayan istendik bilgi, beceri ve tutumları geliştirme süreci

olduğunu dile getirmektedir. Bu süreçte bireyin davranışları, bulunduğu toplumun millî, manevî, kültürel değerleri, uzak ve yakın hedeflerinin yanı sıra evrensel norm ve ilkelere göre biçimlenmeli ve şekillendirilmeye çalışılmalıdır. Böylece hem ulusal hem de evrensel ölçüde düşünebilen, üretken, öz güven duygusuna sahip, sosyal ve güçlü kişilik özellikleri gösteren bireyler yetiştirmek mümkün olabilir.

Eğitimin temel amaçlarından biri bireyin bilişsel, dilsel, sosyal ve kişilik yönünden gelişimine katkıda bulunmaktır. Bu yönlerden gelişimin ilerlemesine yardımcı olmaktır. Nitekim Bobbitt (2017) eğitimin önemli işlevlerinden birinin bireyin potansiyel doğasını genişletme ve açığa çıkarma olarak ifade etmektedir. Bireyde istendik ölçüde davranış değişikliği meydana getirebilmek için onun potansiyel gücünü keşfetmesine ve kendini tanımasına yardımcı olabilecek bir eğitim felsefesi benimsemek gerekir. Tyler (2014) ise eğitime daha geniş bir amaç doğrultusunda rol biçer. Eğitimin önemli işlevlerinden birisinin öğrencilerin ilgilerini zenginleştirip derinleştirmek olduğunu bundan ötürü okul eğitimi bittikten sonra bile bireyin eğitiminin devamlılığının sağlanabilmesi gerektiğini ifade eder. Bu da bilişsel, sosyal ve kültürel yönden gelişmiş, kendi çağını okuyabilen ve kendini geliştirebilmiş bireylerin yetişmesine katkı sunabilir.

Eğitim- öğretim sürecinin ortak bir plan ve program dâhilinde işletilmesi, bireylerin gelişiminin istendik yönde ilerlemesi ve bu süreçten gerekli verimin alınması için eğitimin tüm paydaşlarının katılımıyla eğitim programları hazırlanır. Latince 'yarışan atlı arabanın izlediği rota' veya 'Yunan askerlerinin koşu-savaş arabalarının izlediği yol' anlamına gelen eğitim programı (curriculum) kavramının kökeni koşmak anlamına gelen 'currere' kelimesinden türemiştir (Akpınar, 2015). Bir arabanın izlediği yolun o aracı istenen hedefe ulaştırdığı gibi doğru bir şekilde uygulanan eğitim programı da eğitim öğretim sürecinin istenen amaç ve hedeflere ulaşmasına olanak sağlayabilir. Bu yönüyle değerlendirildiğinde program kelimesinin köken olarak taşıdığı anlam ile günümüzde kullanıldığı anlam arasında dolaylı yönden bir paralellik olduğunu söylemek mümkündür. Öğrenme sürecinde önemli bir yere sahip olan eğitim programı kavramı tarihsel süreç içerisinde konular listesi, ders içerikleri, ders programları olarak görülmesine karşın zamanla okul içinde yaşanan tecrübeler, eğitsel bir rehber veya ulaşılmak istenen çıktılar olarak görülmüştür (Erdem ve Eğmir, 2018). Varış (1988) eğitim programını bir eğitim kurumunun başta çocuklar olmak üzere gençler ve yetişkinler için sağladığı, millî eğitimin ve kurumun amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik tüm faaliyetler olarak tanımlarken Bolat (2017) ise eğitim programının en yalın tanımıyla ne, niçin, nasıl ve ne zaman öğreneceğinin öğrenciye açıklanması olarak tanımlamaktadır.

Her ne kadar eğitim programları hedef, içerik, yaklaşım ve yöntem bakımından uygulayıcılara yol gösteren standart araçlar olsa da programların en önemli özelliklerinden biri de dinamik bir yapıya sahip olmalarıdır (Erol ve Kavruk, 2021). Programların çağın şartlarına ve gelişen yaşam şartlarına göre güncellenmesi, öğretim

programlarının yaklaşımı ile içeriğinin bulunulan dönemin ihtiyaçlarına cevap verememesi ya da istenen sonuçların alınamaması, öğretim programlarının yenilenmesini gerekli kılabılır (Karabulut ve Tunagür, 2021). Kaya ve Kayman'a (2021) göre önceki eğitim programının eksikliklerini gidermek, eğitim alanında yaşanan yeni gelişmeleri programa aktarmak, sürekli değişen ve gelişen dünyaya ayak uydurabilmek için öğretim programlarının yenilenmesi veya güncellenmesi kaçınılmazdır. Bu özellik programların çağın koşullarına göre biçimlenmesini sağlamanın yanı sıra gelecek kuşakların da yaşayacakları çağın ihtiyaçlarına göre donanım sahibi olmalarına olanak sağlayabilir. Bu bakımdan Türkçe dersi öğretim programları dersin amaçlarına, materyallerine yön vererek Türkçeyi doğru, bilinçli kullanan, çeşitli beceriler kazanmış, milli ve manevi değerlere hâkim bireylerin yetişmesi için hazırlanmaktadır (Aydın, 2017). Bu amaç ve hedefler doğrultusunda Cumhuriyet'in ilanından bugüne değin Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından Türkçe dersi öğretim programları hazırlanmış ve programlar şartlara göre güncellenmiştir. Cumhuriyet'in ilanından itibaren 1924 yılından 2019 yılına kadar çeşitli tarihlerde Türkçe dersi öğretim programları hazırlanmış ve yayımlanmıştır. Son olarak 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programı yayınlanmıştır.

Alan yazınında 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programı hakkında öğretmen, öğretmen adayı ve öğretim elemanlarının görüşleri (Alver, Sancak, 2016), 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki kazanımların yenilenen bloom taksonomisine göre incelenmesi (Çerçi, 2018), sınıf öğretmenlerinin 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'na ilişkin görüşleri (Susar-Kırmızı, Yurdakal, 2019), 2015 ve 2018 Türkçe dersi öğretim programlarında yer alan yazma kazanımlarının yaratıcı yazmaya uygunluğu (Sarıkaya, 2020), LGS Türkçe sorularının Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarına uygunluğu (Calp, Alpkaya, 2021), 21. yüzyıl becerileri açısından Türkçe dersi öğretim programı (Erdamar, Barası, 2021), 2006-2019 yılları arasında kullanılan Türkçe öğretim programlarının akıcı yazma becerisi açısından karşılaştırılması (Bilge, 2022) üzerine çeşitli çalışmalar yapıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca Türkçe dersi öğretim programlarını gerek biçim gerekse içerik olarak karşılaştırılmasıyla ilgili birçok çalışmanın (Girgin, 2011; Bayburtlu, 2015; Özenç, 2015; Aydın, 2017; Atik, Aykaç, 2009; Bağcı-Ayrancı, Mutlu, 2017; Altunkeser ve Coşkun, 2018; Kalaycı, Yıldırım, 2020; Çarkıt, 2021) yapıldığı görülmüştür. Ancak 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın biçim ve içerik açısından karşılaştırılması üzerine herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'yla 2024 Türkçe Öğretim Programı'nın benzer ve farklı yönlerini tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmanın problem cümlesi "2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın benzer ve farklı yönleri nedir?" şeklinde düzenlenmiş ve bu ana problem altında aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

- 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile 2024 Türkçe Dersi Öğretim

Programı'nın genel amaçlar, değerler eğitimi, ölçme ve değerlendirme, bireysel farklılıklar, kazanımlar, tema, ders kitaplarında yer alacak metinlerde bulunması gereken özellikler, metin türleri ve sayısı bakımından benzer ve farklı yönleri nelerdir?

- 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan yenilikler nelerdir?

Bu bölümde sürekli tekrara düşmemek için Türkçe dersi öğretim programları (TDÖP) şeklinde ifade edilmiştir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırmada, TDÖP çeşitli değişkenler açısından detaylı bir incelemeye tabi tutulduğu için nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Nitel araştırmalar görüşme, gözlem veya dokümanlar yoluyla nitel veri toplanarak gerçekleştirilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). İlgili araştırma, dokümanların incelenip ayrıntılı sonuçlar çıkarıldığı bir araştırma olmasından dolayı nitel bir çalışma olarak tanımlanmıştır.

Çalışma Materyali

Araştırmanın çalışma materyali, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2019 ve 2024 yıllarında yayınlanmış olan tüm Türkçe Dersi Öğretim Programlarını içermektedir. Araştırmada incelenen dokümanlar, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının resmî web sayfasında elde edilmiş ve bu dokümanlar karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmada veri toplama araçları, 2019 TDÖP ve 2024 TDÖP'tür. Bu programlar incelenmiş ve her iki programa ait ortak ve farklı temalar çıkarılmıştır. Doküman incelemesi tekniği ile toplanan veriler, araştırmanın amaçları doğrultusunda analiz edilmiştir. Dokümanlardan elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Betimsel analiz sürecinde veriler, önceden belli olan temalara göre sınıflandırılarak özetlenir ve sonrasında yorumlanır. Bulgularda araştırma sorularına bağlı olarak neden-sonuç ilişkisi kurulabilir ve gerekli durumlarda karşılaştırmalar yapılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). İlgili araştırmada programlar incelenirken programda bulunan başlıklar ve alt başlıklar tema olarak kabul edilmiş ve buna göre karşılaştırmalar yapılmıştır. Bu bağlamda analiz sürecinde, programların amaçları, değerleri, öğrenme alanları, ölçme ve değerlendirme ilkeleri, kazanımları, temaları, metin sayıları ve nitelikleri gibi başlıklardan bulgular üretilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde 2019 ve 2024 TDÖP'ün benzerlikleri ve farklılıkları açısından çeşitli karşılaştırmalar yapılmıştır.

Programların Benzer ve Farklı Niteliklerine Yönelik Karşılaştırmalar

Programların 5-8. Sınıflarda Genel Amaçlar Açısından Karşılaştırılması

2019 TDÖP'te eğitim sisteminin temel amacı "Öğretim Programlarının Perspektifi" başlığı altında "Değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmek" şeklinde ifade edilmiştir. Programda amaç kısmı perspektif başlığı altında verilirken temel gayenin toplumu meydana getiren, var olmasına katkı sunan değerler ve yetkinlikleri özümsemiş bu becerilere sahip bireyler yetiştirmek olduğu belirtilmiştir. 2024 TDÖP'te ise "Millî Eğitim Bakanlığı öğretim programlarının genel perspektifine uygun olarak her bir öğrencinin ana dilini iyi ve etkili kullanan, üst düzey düşünme becerileri gelişmiş, kimlik ve karakteri olgun fertler olarak yetişmesine katkı sağlayacak bir yaklaşım" (MEB, 2024) esas alındığı belirtilmiştir. 2024 TDÖP'te genel perspektif belirlenirken ana dilini etkin kullanan, üst düzey düşünme becerileri gelişmiş, kimlik ve karakteri olgun fertlere vurgu yapılmıştır. Bu yönüyle diğer programın temel gayesinden ayrılmaktadır. Ergenlik dönemine giriş ve kimlik arayışı dönemine denk gelen öğrenciler için hazırlanan bu programda özellikle bireyin kimlik ve karakter gelişimine vurgu yapılmasının program açısından olumlu bir özellik olduğunu söylemek mümkündür.

2019 ve 2024 TDÖP'te 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri doğrultusunda hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı ile özel amaçlar Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. 2019- 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programlarının Amaçlar Bakımından Kıyaslanması

Özel Amaçlar	Programlar
1 Dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi	2019/ 2024
2 Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli ve özenli kullanmaları,	2019/2024
3 Okuduğu, dinlediği/ izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmaları; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmeleri,	2019/2024
4 Okuma yazma sevgisi ve alışkanlığını kazanmalarının sağlanması,	2019
5 Duygu ve düşünceleri ile bir konudaki görüşlerini veya tezini sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmelerinin sağlanması,	2019/2024
6 Bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihinde yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi,	2019
7 Dil becerileri aracılığıyla kavramsal beceriler, eğilimler, değerler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve okuryazarlık becerilerini geliştirilmeleri,	2024
8 Basılı materyaller ile çoklu ortam kaynaklarından bilgiye erişme; ulaştıkları bilgiyi düzenleme, sorgulama, kullanma ve üretme becerilerini geliştirmeleri,	2019/2024
9 Okuduklarını, dinlediklerini/izlediklerini anlayarak eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmeleri,	2019/2024

10	Millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel ve sosyal değerlere önem vermeleri; millî duygu ve düşüncelerini geliştirmeleri	2019/2024
11	Türkiye’den ve dünyadan seçilmiş kültür ve sanat eserleri aracılığıyla estetik ve sanatsal değerleri fark etmeleri ve benimsemeleri,	2019/2024

Tablo 1 incelendiğinde, 2019 TDÖP’te ve 2024 TDÖP’de özel amaçlara 10 maddede yer verilmiştir. 2019 TDÖP’te “okuma yazma sevgisi ve alışkanlığını kazanmalarının sağlanması” ve “bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihinde yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi” maddeleri 2024 TDÖP’te yer almamıştır. 2024 TDÖP’te ise “dil becerileri aracılığıyla kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, eğilimler ve değerlerin geliştirilmesi” 2019 TDÖP’ten farklı olarak yer almıştır. 2019 TDÖP’te yer alan “Duygu ve düşünceleri ile bir konudaki görüşlerini veya tezini sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmelerinin sağlanması” maddesine 2024 TDÖP’te ifade değişikliğiyle “Duygu ve düşüncelerini Türkçenin zengin ifade olanaklarından faydalanarak anlatabilmeleri” şeklinde yer verilmiştir.

2019 TDÖP ile 2024 TDÖP’ün Değerler Eğitimi Açısından Karşılaştırılması

2019 TDÖP’te “Değerlerimiz” başlığı altında değerlerin toplumun hayatındaki önemine değinilmiş olup öğrencilere eğitim öğretim sürecinde edindirilmesi gereken kök değerlere yer verilmiştir. Bu değerler şunlardır: “1. Adalet, 2. Dostluk, 3. Dürüstlük, 4. Öz denetim, 5. Sabır, 6. Saygı, 7. Sevgi, 8. Sorumluluk, 9. Vatanseverlik, 10. Yardımseverlik”. Öğrenme öğretme sürecinde bu değerlerin kendi başlarına, ilişkili olacağı alt değerlerle veya öteki kök değerlerle birlikte ele alınabileceği belirtilmiştir. 2024 TDÖP’te ise temalara yönelik olarak hazırlanan öğrenme yaşantıları şemasında 20 farklı değerden bahsedilerek değerlerin bir önceki programa göre iki katına çıktığı görülmektedir. Bu değerler şunlardır: “1. Adalet, 2. Aile bütünlüğü, 3. Çalışkanlık, 4. Dostluk, 5. Duyarlılık, 6. Dürüstlük, 7. Estetik, 8. Mahremiyet, 9. Merhamet, 10. Mütevazılık, 11. Özgürlük, 12. Sabır, 13. Sağlıklı yaşam, 14. Saygı, 15. Sevgi, 16. Sorumluluk, 17. Tasarruf, 18. Temizlik, 19. Vatanseverlik, 20. Yardımseverlik”.

2019 TDÖP’te 10 değer; 2024 TDÖP’te ise 20 değer yer almıştır. 2019 programında olan “öz denetim” değerinin 2024 programında yer almadığı; 2024 programına “aile bütünlüğü, çalışkanlık, duyarlılık, estetik, mahremiyet, merhamet, mütevazılık, özgürlük, sağlıklı yaşam, tasarruf, temizlik” değerlerinin eklendiği görülmektedir.

2019 TDÖP ile 2024 TDÖP’ün Öğrenme Alanları Açısından Karşılaştırılması

Dil öğretiminin temel amacı öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin istenilen düzeyde gelişmelerini sağlamaktır. Bu temel becerileri edinen bireyler sosyal hayatta daha iyi iletişim kurabilir ve topluma kolay bir şekilde uyum sağlayabilirler. Türkçe öğretiminin temel felsefesi olan bu beceriler, Türkçe öğretim programlarının ana omurgasını oluşturmaktadır. Programda belirtilen hedefler,

yaklaşımlar, kazanımlar vb. bütün başlıklar esas alınan bu becerilerin kazandırılmasına dayanır (Kaya ve Kardaş, 2019: 98).

2019 TDÖP'te *dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma* olmak üzere dört öğrenme alanı esas alınmıştır. Okuma öğrenme alanı akıcı okuma, söz varlığı, anlama olmak üzere üç alt başlık altında verilmiştir. Dinleme/izleme, konuşma ve yazma öğrenme alanlarıysa alt başlıklara ayrılmadan her sınıfın düzeyine göre kazanımlar verilmiştir. Dil bilgisi ayrı bir öğrenme alanı olarak ele alınmamış olup bu alanla ilgili kazanımlar diğer becerilerle ilişkilendirilmiştir. 2024 TDÖP'te ise *dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma* öğrenme alanlarının yanında *dil yapıları ve söz varlığı* alanı yer almaktadır. 2024 TDÖP'te bu alanlara, *Ortaokul Türkçe Dersi Alan Becerileri Uygulama Esasları* başlığı altında yer verilerek alanların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

2019 TDÖP'te öğrencilerin ulusal ve uluslararası alanda kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri alanları, Türkiye Yetkinlikler Çerçevesi (TYÇ) kapsamında sekiz başlık altında belirlenmiştir. Bu yetkinlik alanları belirlenirken öğretmenler, alan uzmanları, sendikalar, sivil toplum örgütleri gibi birden çok paydaşın görüşüne başvurulmuştur. TYÇ kapsamında belirlenen yetkinlik alanları şunlardır: *Ana dilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim / teknolojiye temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade*. 2024 TDÖP'te ise doğrudan yetkinliklerden bahsedilmemiştir. Ancak programda Zenginleştirme başlığı altında "Öğrenme çıktılarına yönelik etkinlikler; programın temel bileşenlerini oluşturan Türkçe alan becerileri, kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, eğilimler ve değerlerde gerekli yetkinliğe sahip ileri düzeydeki öğrenciler için genişletilmeli ve derinlemesine öğrenme fırsatı sunacak şekilde ele alınmalıdır" şeklinde farklı yetkinliklere dolaylı olarak değinilmiştir.

2024 programında Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın uygulanmasına ilişkin farklı uygulama esasları ve alanları yer almaktadır. 2024 programında yer alan yeni alanlar ve konular ayrı bir başlık altında değerlendirilmiştir.

2019 TDÖP ile 2024 TDÖP'ün Ölçme ve Değerlendirme Açısından Karşılaştırılması

2019 TDÖP'te ölçme ve değerlendirme anlayışında öğrencilerin bireysel farklılıkları esas alınmıştır. Bu esas doğrultusunda ölçme ve değerlendirmenin istenilen ölçüde verimli geçmesi için bazı önerilerde bulunulmuştur:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleriyle azami uyumlu olmalı ve kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Tercih edilen ölçme araç ve gerecinde teknik ve akademik sınırlara uyulmalıdır.
3. Ölçme sonuçları süreçle birlikte ele alınmalıdır.
4. Bireysel farklılıkları esas alıp tek bir ölçme aracını kullanmamak gerekir.
5. Öğrencinin sadece bilişsel becerileri değil, aynı zamanda duyuşsal ve

psikomotor becerilerini de ölçmek gerekir.

6. Çok odaklı, öğretmen ve öğrencinin aktif olduğu ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılmalıdır.

7. Süreç içerisinde öğrencinin değişimini esas alan ölçümler yapmak gerekir.

2024 TDÖP’te ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin esaslarda sınıf içi değerlendirmenin önemine dikkat çekilerek “sınıf içi değerlendirmenin öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini belirleyerek öğrenme ihtiyaçlarına karar vermek, öğrenme sürecini desteklemek, öğrenme içeriğine karar vermek, öğrenme ve öğretme stratejilerine yönelik bakış açılarını değiştirmek için temel bir araç” olduğu ve “ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme sürecine ve öğrenmenin niteliğine olan olumlu katkısı ile öne çıkan ve sınıf içi değerlendirmenin temel unsurlarından olan geliştirici (biçimlendirici) değerlendirme çerçevesinde, alışılmış dar kapsamından çıkarılıp daha geniş bir uygulama alanına taşınmış olacağı” ifade edilmiştir. Bu bağlamda 2019 programından çok farklı olarak ölçme ve değerlendirme süreçlerinde göz önünde tutulacak ilkeler belirtilmiştir. Buna göre;

1. Tasarlanan ölçme ve değerlendirme araçları açık ve anlaşılır olmalıdır.
2. Ölçme ve değerlendirme araçları öğrencilerin düzeyine uygun olmalıdır.
3. Tasarlanan ölçme ve değerlendirme araçları farklı değerlendirme görev biçimlerini içermelidir. Bu yönüyle geleneksel görev biçimlerinin (çoktan seçmeli, boşluk doldurma, kısa yanıtı soru vb.) yanında öğrencinin farklı bilişsel alanlarını etkin kılan, öğretim sürecinin bütününde öğrenme çıktısının pekiştirilmesi ve değerlendirilmesini sağlayan farklı görev biçimlerine (serbest çağrışım, bilgi aktarımı, ağ dizge vb.) dengeli bir biçimde yer vermelidir.
4. Değerlendirme sürecinde öğrencilerin öz, akran ve grup değerlendirme yapabilmelerine olanak tanınmalıdır. Bu süreçte öğretmen, öğrencilerin amacın dışına çıkmaması için onlara öğrenme çıktılarının değerlendirilebilmesini sağlayacak ölçütler ve yapılandırılmış araçlar sağlamalıdır. Böylece öğrencinin mevcut durumu ile hedef arasındaki boşluğu dolduracak şekilde yönlendirmeler (geri bildirim) yapılabilir.
5. Öğretim sürecinin herhangi bir anındaki kesit yerine sürece yayılan geliştirici (biçimlendirici) değerlendirmenin temel bileşeni geri bildirimdir. Öğretmen değerlendirme sürecinde öğrencinin güçlü ve zayıf yönlerini belirlemeli, bunları öğrencilere ve/veya velilere ölçme ve değerlendirme araçlarını kanıt göstererek betimleyici geri bildirim olarak sunmalıdır.
6. Nitelikli geri bildirim; yargılayıcı olmayan, destekleyici ve zamanında olmalıdır. Geri bildirim süreci odaklı olması uygundur. Süreç değerlendirmesi üzerine geri bildirim verilirken bahis konusu “öğrenci” değil, “değerlendirme görevi” olmalıdır. Bir örnekle açıklamak gerekirse öğrencinin izlemeye seçip uygulamış olduğu bir strateji için “Uygun stratejiyi seçtin ve bunu çok güzel uyguladın.” demek yerine “Uygun stratejiyi seçme ve bunu uygulama biçimin kurallara uyuyor.” denmelidir. İkinci geri bildirimde odaklanılan öğrenci değil, onun strateji seçimi ve bunu uygulayışıdır. Böylece öğrencinin seçtiği veya uyguladığı strateji uygun olmadığı zaman da öğrenci kendisinin eleştirildiğini değil, stratejiyi seçme veya uygulayış biçiminin irdelendiğini hissedecektir. Ayrıca geri bildirimler, öğrencinin geliştirici (biçimlendirici) değerlendirmeye ve Türkçe dersine yönelik olumlu algılarının gelişimine de zemin hazırlayacaktır.
7. Okuma ve dinleme/izleme becerileri çoktan seçmeli, serbest çağrışım,

özetleme gibi dolaylı değerlendirme görev biçimleri ile değerlendirilebilir. Konuşma ve yazma becerilerinin değerlendirilmesinde doğrudan üretim içeren değerlendirme görev biçimlerinden yararlanılabilir. Konuşma becerisinde üretim içeren öykü oluşturma/öykü tamamlama, görselden hareketle sözlü metin oluşturma, canlandırma vb. doğrudan değerlendirme araçları verilir. Yazma becerisinde belge doldurma, sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma, elektronik posta yazma, dilekçe yazma, öykü yazma/tamamlama gibi çalışmalar ölçme ve değerlendirme amacıyla da kullanılır.

8. Öğrenci sınıf içi öğrenme sürecinde karşılaşmadığı bir değerlendirme görev biçimiyle sonuç değerlendirme sürecinde karşılaştığında, o görev biçimi işlem basamaklarını tanımadığından başarısız olabilir. Bu yüzden sonuç değerlendirmede öğrencinin tanıdığı değerlendirme görev biçimleri kullanılmalıdır.

2019 ve 2024 TDÖP'ün ölçme ve değerlendirme ilke ve esaslarında ortak ve farklı noktalar bulunmaktadır. Buna göre ortak noktalar açısından her iki programda da ölçme ve değerlendirme süreçlerinin açık ve anlaşılır olmasına, öğrencilerin seviyelerine uygun olmasına vurgu yapılmaktadır. Ayrıca değerlendirme süreçlerinde öğrenci farklılıklarının göz önünde bulundurulması gerektiği üzerinde durulmuştur.

2019 ve 2024 programındaki farklılıklara bakıldığında;

- ✓ 2019 programında, ölçme sonuçlarının süreçle birlikte ele alınması gerektiği belirtilirken; 2024 programında, süreç değerlendirmenin temel bileşeni geri bildirimler olarak ele alınmaktadır.
- ✓ 2019 programında, bireysel farklılıklar esas alınıp tek bir ölçme aracını kullanmamak gerektiği vurgulanırken; 2024 programında, öğrencilerin öz, akran ve grup değerlendirmesi yapabilmelerine olanak tanınması gerektiği vurgulanmıştır.
- ✓ 2019 programında, öğrencilerin bilişsel becerilerinin yanında duyuşsal ve psikomotor becerilerini de ölçmek gerektiği belirtilirken; 2024 programında, tasarlanan değerlendirme araçlarının farklı değerlendirme görev biçimlerinden bahsedilirken geleneksel görev biçimlerinin yanında öğrencinin farklı bilişsel alanlarını etkin kılan, öğretim sürecinin bütününde öğrenme çıktısının pekiştirilmesi ve değerlendirilmesini sağlayan farklı görev biçimlerine dengeli bir biçimde yer verilmesi gerektiğinden bahsedilmektedir.
- ✓ 2024 programında, her öğrenme alanına yönelik doğrudan ve dolaylı değerlendirme araçlarının kullanılması gerektiğinden bahsedilmektedir. Ayrıca 2024 programında sonuç değerlendirme kısmında öğrencinin tanıdığı değerlendirme görev biçimlerinin kullanılması gerektiği vurgulanmıştır.

2019 TDÖP ile 2024 TDÖP'ün Bireysel Farklılıklar Açısından Karşılaştırılması

Eğitim- öğretim sürecinde esas alınan temel ilkelerden biri bireysel farklılıklardır. Her birey gelişimsel açıdan kendine has özelliklere sahiptir. Bundan dolayı eğitim- öğretim programları düzenlenirken bu temel ilkenin göz ardı edilmemesi, eğitim- öğretim sürecinin verimli geçmesine olanak sağlayabilir. Nitekim 2019 TDÖP bireysel farklılıklar esas alınarak hazırlanmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklı bireysel farklılıkların ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından farklılık göstereceği belirtilmiş ve bireyin bu farklılıkları göz önünde bulundurularak eğitim- öğretim süreci yapılandırılmıştır.

2024 TDÖP'te "Farklılaştırma Uygulamalarına İlişkin Esaslar" başlığı altında öğrencilerin düzeyi, ilgi ve ihtiyaçlarına göre çeşitli etkinliklerin hazırlanması yönünde talimatlar bulunmaktadır. Bu başlık altında "Zenginleştirme" ve Destekleme" adında iki başlık bulunmaktadır. Destekleme bölümünde öğrencilerin gereksinim durum ve düzeyleri dikkate alınarak içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamına yönelik uyarlamalar yapılması için tavsiyeler yer almaktadır (MEB, 2024). Özellikle temel becerilerin desteklenmesinde öğrencilerin ihtiyaç, ilgi ve tutumlarına göre farklı yöntem ve tekniklerin nasıl kullanılacağına dair bilgilere yer verilmiştir. Zenginleştirme bölümünde ise öğrencilerin yetenek düzeyleri dikkate alınarak içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamlarının hazırlanması ve öğrencilerin ileri düzey kavramları ve karmaşık düşünce yapılarını geliştirecek şekilde zenginleştirilmesi gerektiğine vurgu yapılmaktadır (MEB, 2024). Bu bakımdan programın gerek destekleme gerekse zenginleştirme bölümlerinde, öğrencilerin bireysel farklılıkları ve yetenekleri dikkate alınarak çeşitli etkinliklerin düzenlenmesine yönelik tavsiyeler bulunmaktadır.

Sonuç olarak her iki program da öğrencilerin bireysel farklılıkları esas alınarak hazırlanmıştır. 2024 programında, bireysel farklılıkların dikkate alınması açısından 2019 TDÖP'e göre daha ayrıntılı ve somut tavsiyelerin olduğu söylenebilir.

2019 TDÖP ile 2024 TDÖP'ün Kazanımlar Açısından Karşılaştırılması

2019 TDÖP'te kazanımlar dört temel beceri -dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma- esas alınarak sınıf düzeylerine göre farklı başlıklar altında verilmiştir. Kazanımların gerçekleştirilmesinde dikkat edilmesi gereken hususlar, ilgili kazanımların altında açıklama şeklinde verilmiştir. Bununla birlikte her sınıf düzeyine göre dikkat edilmesi gereken sınırlılıklara da kazanım açıklamalarında değinilmiştir.

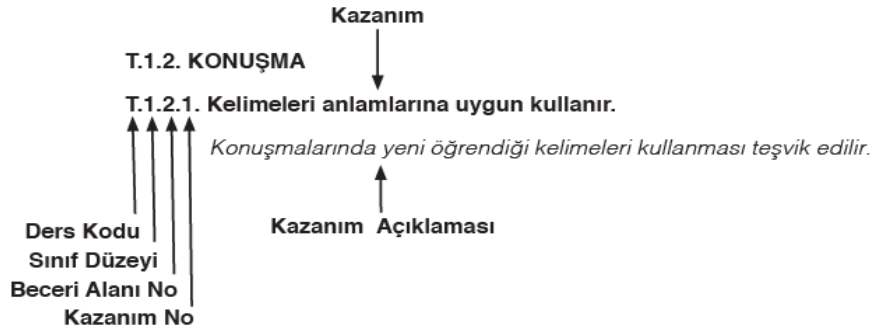
2019 TDÖP'te 1. sınıftan 8. sınıfa kadar her sınıf düzeyinde dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma öğrenme alanlarında ne kadar kazanıma yer verildiği Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. 2019 TDÖP'te Öğrenme Alanları Kazanım Sayıları

Beceriler	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf	Toplam
Dinleme/İzleme	11	9	12	13	12	12	14	14	97
Konuşma	4	4	6	6	7	7	7	7	48
Okuma	19	19	28	37	34	35	38	35	245
Yazma	13	14	17	22	16	14	17	20	133
Toplam	47	46	63	78	69	68	76	76	523

Tablo 2 incelendiğinde 1. sınıftan 8. sınıfa kadar dinleme/izleme becerisinde 97, konuşma becerisinde 48, okuma becerisinde 245, yazma becerisinde 133 kazanıma yer verilmiştir. En çok kazanımın okuma becerisi alanında, en az kazanımın ise konuşma becerisi alanında olduğu görülmektedir. Dil bilgisi ayrı bir beceri olarak verilmemiştir. Bu alana yönelik kazanımlar; konuşma, okuma ve yazma becerileri içerisinde dengeli olarak verilmiştir.

2019 TDÖP'te kazanım numaralandırma aşağıda yer aldığı gibidir (MEB, 2019: 19):

Şekil 1. 2019 TDÖP Kazanım Numaralandırması

2024 TDÖP'te *kazanım* ifadesinin yerine *öğrenme çıktısı* ifadesine yer verilmiştir. Öğrenme çıktılarının oluşturulması için alan becerileri ve kavramsal becerilerden faydalanılmıştır. 5-8 sınıflar için hazırlanan öğrenme becerileri sarmal bir yapıya sahiptir. Bu programda öğrenme çıktılarının işe koşulması için öğrenme yaşantıları oluşturulmuş ve bu öğrenme yaşantıları oluşturulurken "öğrenme çıktıları, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, eğilimler, değerler ve okuryazarlık becerileri" dikkate alınmıştır. Her öğrenme alanına ilişkin öğrenme çıktılarına 5. sınıftan 8. sınıfa kadar "öğrenme çıktısı, süreç bileşeni ve açıklamaları" başlığı altında yer verilmiştir.

2024 TDÖP'te 5. sınıftan 8. sınıfa kadar her sınıf düzeyinde dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma alanlarına yönelik öğrenme çıktısı, süreç bileşenleri ve açıklamalara yer verilmiştir. 2024 programında yer alan süreç bileşenleri 2019 programındaki kazanım ifadesine denk gelmektedir. Programda yer alan öğrenme çıktılarından yaşantıya dönüşmesi için süreç bileşenleri yer almaktadır. Bu bakımdan öğrenme çıktılarından öğrenme sürecindeki hedeflere; süreç bileşenlerinin ise öğrenme sürecindeki davranışa yani kazanıma denk geldiği söylenebilir. Ayrıca programda dil yapıları ve söz varlığına yönelik çıktılara yer verildiği görülmektedir. Bu alanlara yönelik öğrenme çıktılarından ve süreç bileşenlerinin dağılımı Tablo 3 ve Tablo 4'te

gösterilmiştir.

Tablo 3. 2024 TDÖP'te Öğrenme Alanları ve Sınıf Düzeyine Göre Öğrenme Çıktısı Sayıları

Öğrenme Alanları	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf	Toplam
Dinleme/İzleme	25	25	27	27	104
Okuma	27	27	28	28	110
Konuşma	26	26	26	26	104
Yazma	22	22	22	22	88
Dil Yapıları ve Söz Varlığı	16	21	18	12	67
• Anlama	8	11	9	5	33
• Anlatma	8	10	10	7	35
Toplam	116	121	121	115	473

Tablo 3 incelendiğinde, 5. sınıftan 8. sınıfa kadar dinleme/izleme alanında 104, konuşma alanında 104, okuma alanında 110, yazma alanında ise 88 öğrenme çıktısına yer verilmiştir. Öğrenme çıktısının en çok okuma alanında, en az da yazma alanında olduğu görülmektedir. Bu alanlara yönelik öğrenme çıktıları sınıf düzeyinde dengeli olarak verildiği görülmektedir. Ayrıca dil yapıları ve söz varlığı alanı; anlama ve anlatma şeklinde iki kısma ayrılmıştır. Dil yapıları ve söz varlığı alanında 67 (anlama, 33; anlatma, 35) çıktı yer almaktadır.

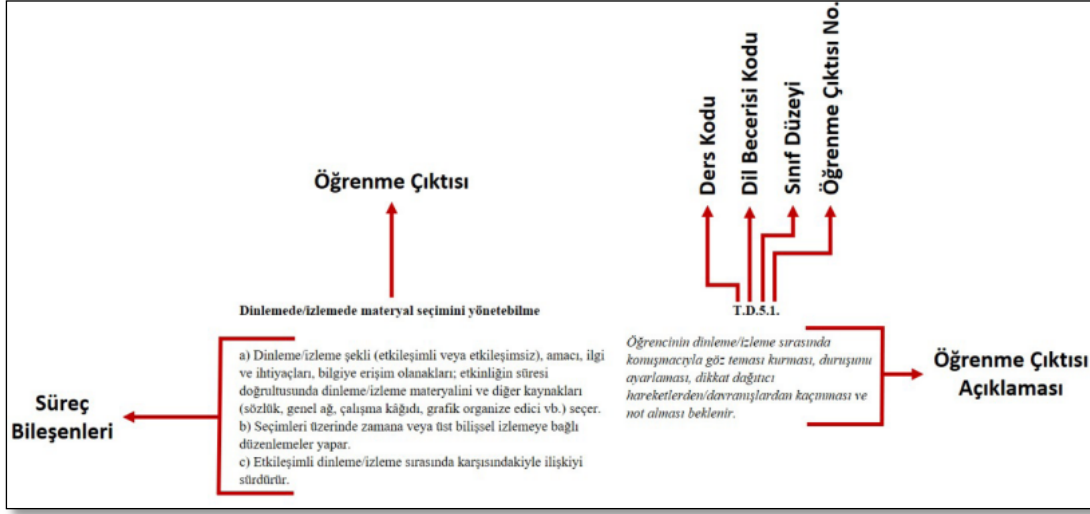
Tablo 4. 2024 TDÖP'te Öğrenme Alanları ve Sınıf Düzeyine Göre Süreç Bileşeni Sayıları

Öğrenme Alanları	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf	Toplam
Dinleme/İzleme	70	70	76	76	292
Okuma	75	75	78	78	306
Konuşma	87	87	87	87	348
Yazma	65	65	65	65	260
Toplam	297	297	306	306	1206

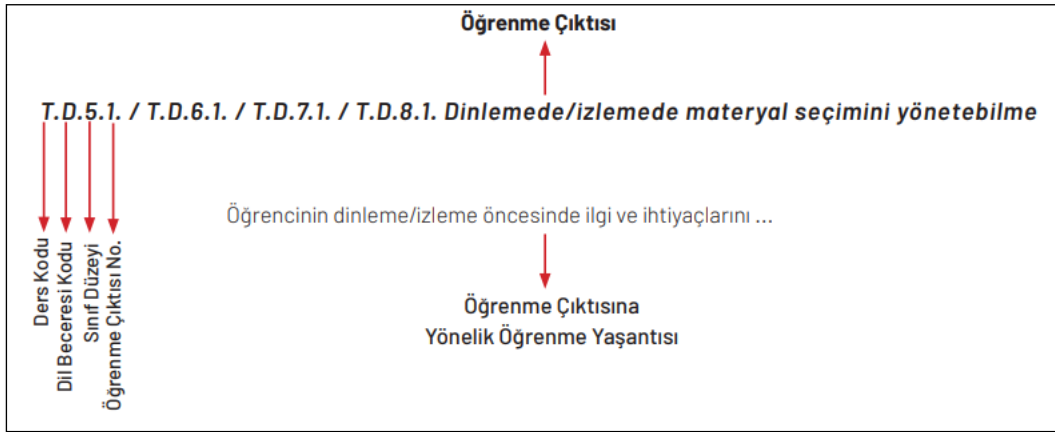
Tablo 4'e incelendiğinde, dinleme/izleme alanında 292; okuma alanında 306; konuşma alanında 348; yazma alanındaysa 260 olmak üzere toplam 1206 süreç bileşenin olduğu görülmektedir. Ayrıca en çok süreç bileşenin konuşma alanında olduğu tespit edilmiştir. Sınıf düzeyine göre ise 5 ve 6. sınıfta 297, 7 ve 8. sınıfta 306 süreç bileşenin olduğu görülmektedir.

2024 programında yer alan gerek sınıflar düzeyindeki gerekse öğrenme alanlarındaki (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) öğrenme çıktısı ve süreç bileşenleri sayısının 2019 programına göre iki katına yakın bir oranda arttığı görülmektedir. Bunun yanı sıra dil yapıları ve söz varlığı alanındaki çıktılar da eklenmiştir. Bu doğrultuda programın öğrenme odaklı bir anlayışı esas aldığını söylemek mümkündür.

2024 TDÖP'te öğrenme çıktısı ve buna yönelik öğrenme yaşantısının yapısı Şekil 2 ve Şekil 3'te gösterilmiştir. (MEB, 2024: 36):

Şekil 2. Öğrenme Çıktılarının Yapısı

Şekil 3. Öğrenme Çıktılarına Yönelik Öğrenme Yaşantıları Çerçevesi'nin Yapısı

2019 TDÖP ile 2024 TDÖP'ün Tema Açısından Karşılaştırılması

2019 TDÖP'te her sınıf düzeyinde 8 temanın işlenmesi öngörülmüştür. Bu temalardan "Erdemler", "Millî Kültürümüz", "Millî Mücadele ve Atatürk" temalarının her sınıf düzeyinde işlenmesi zorunludur. Zorunlu temalar dışında verilen diğer temaların seçmeli olduğu, kitap yazarları tarafından seçilebileceği belirtilmiştir (MEB, 2019: 15- 16). Temaların büyük bir bölümünün seçiminin yazarlar veya yayınevine bırakılması programın esnek ve işlevsel olması açısından olumlu bir durum olarak değerlendirilebilir. 2019 TDÖP'te işlenmesi gereken temalara Tablo 5'te yer verilmiştir.

Tablo 5. 2019 TDÖP'te Temaların Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

Temalar	Zorunlu/Seçmeli
Erdemler	5-8.sınıflar (Zorunlu)
Millî Kültürümüz	5-8.sınıflar (Zorunlu)
Millî Mücadele ve Atatürk	5-8.sınıflar (Zorunlu)
Birey ve Toplum	5-8.sınıflar (Seçmeli)
Okuma Kültürü	5-8.sınıflar (Seçmeli)
İletişim	5-8.sınıflar (Seçmeli)
Hak ve Özgürlükler	5-8.sınıflar (Seçmeli)
Kişisel Gelişim	5-8.sınıflar (Seçmeli)
Bilim ve Teknoloji	5-8.sınıflar (Seçmeli)
Sağlık ve Spor	5-8.sınıflar (Seçmeli)
Zaman ve Mekân	5-8.sınıflar (Seçmeli)
Duygular	5-8.sınıflar (Seçmeli)
Doğa ve Evren	5-8.sınıflar (Seçmeli)
Sanat	5-8.sınıflar (Seçmeli)
Vatandaşlık	5-8.sınıflar (Seçmeli)
Çocuk Dünyası	5-8.sınıflar (Seçmeli)
Toplam: 16	

2024 TDÖP'te her sınıf düzeyinde 6 temanın işlenmesi öngörülmüştür. "İletişim ve Sosyal İlişkiler" teması her sınıf seviyesinde tekrar etmektedir. İçeriği tamamen yansıtmak şartıyla tema adlarının kitap yazarları tarafından değiştirilebileceği belirtilmiştir (MEB, 2024: 33). "Her temada en az üç okuma, bir dinleme/izleme metnine yer verilmelidir. Metinlerin sıralaması ders kitabı yazarlarına bırakılmıştır" (MEB, 2024: 23) 2024 TDÖP'te işlenmesi gereken temalara Tablo 6'da yer verilmiştir.

Tablo 6. 2024 TDÖP'te Temaların Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf
1 Oyun Dünyası	Dilimizin Zenginliği	Hayat Boyu Gelişim	İletişim ve Sosyal İlişkiler
2 Atatürk'ü Anlamak	Bağımsızlık Yolu	Bir Hilal Uğruna	Vatan Sevgisi
3 Duygularımı Tanıyorum	Farklı Dünyalar	İletişim ve Sosyal İlişkiler	Doğa ve İnsan
4 Geleneklerimiz	İletişim ve Sosyal İlişkiler	Türk Sanatı	Türk Hikâye Geleneği ve Destanları
5 İletişim ve Sosyal İlişkiler	Bilim ve Teknoloji	Okuma Kültürü	Sanat ve Estetik
6 Sağlıklı Yaşıyorum	Lider Ruhlar	Hak ve Sorumluluklar	Akademik Düşünme Dünyası

2024 TDÖP'te, zorunlu ve seçmeli tema seçiminin kaldırıldığı, sınıflara göre temaların getirildiği ve sadece ortak tema olarak *İletişim ve Sosyal İlişkiler* temasının yer aldığı görülmektedir. Ayrıca 2024 programında, 2019 programına göre bazı temaların çıkarıldığı, bazı tema adlarının değiştiği ve bazı temaların eklendiği görülmektedir. Buna göre; *Erdemler*, *Birey ve Toplum*, *Zaman ve Mekân*, *Vatandaşlık* temalarının çıkarıldığı görülmektedir. *Millî Kültürümüz* temasının *Geleneklerimiz*; *Millî Mücadele ve Atatürk* temasının *Atatürk'ü Anlamak* temasına; *İletişim* temasının *İletişim ve Sosyal İlişkiler* temasına; *Hak ve Özgürlükler* temasının *Hak ve Sorumluluklar* temasına; *Kişisel Gelişim* temasının *Hayat Boyu Gelişim* temasına; *Sağlık ve Spor* temasının *Sağlıklı*

Yaşıyorum temasına; Duygular temasının Duygularımı Tanıyorum temasına; Doğa ve Evren temasının Doğa ve İnsan temasına; Sanat temasının Türk Sanatı/Sanat ve Estetik temalarına; Çocuk Dünyası temasının Oyun Dünyası temasına dönüştüğü görülmektedir.

2024 programında, Okuma Kültürü, Bilim ve Teknoloji temaları değişmemiş; Dilimizin Zenginliği, Bağımsızlık Yolu, Bir Hilal Uğruna, Vatan Sevgisi, Farklı Dünyalar, Türk Hikâye Geleneği ve Destanları, Lider Ruhlar, Akademik Düşünme Dünyası temaları eklenmiştir. Ayrıca 2019 TDÖP'te tüm sınıflar düzeyinde Millî Mücadele ve Atatürk temasına yer verilmesine karşın bu temanın yerine 5. sınıfta Atatürk'ü Tanımak, 6. sınıfta Bağımsızlık Yolu, 7. sınıfta Bir Hilal Uğruna, 8. sınıfta Vatan Sevgisi temalarına yer verilmiştir. Her ne kadar sadece 5. sınıf temasında Atatürk'ün ismine yer verilse de diğer temaların konularında Atatürk ve Atatürk ile ilgili, İstiklal Marşı millî egemenlik, millî irade, gazilik, şehitlik, fedakârlık, kahramanlık... vb. konulara yer verilerek yine Atatürk ve Millî Mücadeleden bahsedilmiştir.

2024 TDÖP'te temaların sayısının azaltılması, kitap yazarlarına ve yayınevlerine seçmeli tema imkanının ortadan kaldırılması, Türkçe ders kitaplarındaki metin sayısı ve ders kitaplarındaki tema çeşitliliğinin önünde bir engel olarak görülebilir.

2019 TDÖP ile 2024 TDÖP'ün Ders Kitabına Alınacak Metinlerin Nitelikleri Açısından Karşılaştırılması

Türkçe dersinde temel dil becerilerini edindirme konusunda her ne kadar birçok materyal kullanılsa da bu materyaller içerisinde en önemli araçlardan biri metinlerdir (Kaya, 2020). Bundan dolayı ders kitaplarına alınacak metinlerde öğrencilerin ilgi, seviye ve gelişim düzeylerinin göz önünde bulundurulması, belli bilimsel ve edebî kriterlerin dikkate alınması önemli ve olumlu bir özelliktir. Nitekim hazırlanmış, şu an kullanılan ve hazırlanacak olan programlarda bu hususun göz önünde bulundurulması olağan bir durumdur. 2019 ve 2024 TDÖP'te Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerde bulunması gereken özelliklere Tablo 7'de yer verilmiştir.

Tablo 7. 2019 TDÖP ile 2024 TDÖP'ün Ders Kitaplarına Alınacak Metinler Açısından Karşılaştırılması

Metinlerin Nitelikleri	Programlar
1 Ders kitaplarında "Bu kitap için yazılmıştır." ifadesini içeren metinler kullanılmamalıdır. Yalnızca 1.sınıf ders kitaplarında ders kitabının yazarı/yazarları tarafından yazılan en fazla iki metne yer verilebilir	2019
2 Ders kitabında temaları destekler nitelikte edebî ve estetik değer taşıyan serbest okuma metinlerine yer verilmelidir	2019
3 Yazarın söyleyişinden ya da Türkçenin dönemselleşmiş özelliklerinden kaynaklı yazım farklılıkları hata olarak nitelendirilip düzeltilmez. Metin içerisinde yer alan dönemselleşmiş farklılıklara (yazım ve noktalama) yönelik açıklamalar dipnot şeklinde verilmelidir. Ayrıca bu hususlardan öğretim amaçlı olarak yararlanılabilir.	2019

	İçerikte kullanılan alıntı, eserin orijinaline uygun olarak verilmelidir. Öğrenci seviyesi ve ders işleniş süresi göz önünde bulundurularak kısaltma yapılabilir. Bu durum metnin/eserin altında belirtilmelidir. Kısaltma yapılırken eserin orijinalinden uzaklaşmama ve bağlamdan kopmamaya dikkat edilmelidir. Seçilen orijinal metinlerde argo, hakaret vb. ifadelerin olmamasına dikkat edilmelidir. Yazarın üslubundan ya da Türkçenin dönemselliklerinden kaynaklı yazım ve noktalama farklılıkları hata olarak nitelendirilip düzeltilmemeli, bunlara yönelik açıklamalar dipnot şeklinde verilmelidir.	2024
4	Metinler insan hak ve özgürlüklerine, demokratik değerlere, kişisel verilerin gizliliğine, hayvan haklarına aykırılık teşkil edebilecek; doğaya zarar verebilecek unsurlar içermemelidir.	2024
5	Metinlerde millî, manevi, ahlaki, tarihî kültürel ve toplumsal değerlere aykırı unsurlar yer almamalıdır.	2024
6	Metinler, çocuğa görelilik ve çocuk gerçekliği ilkelerine uygun eserlerden seçilmelidir.	2024
7	Derslerde kullanılacak tüm metinler (ana metinler ve etkinliklerde kullanılacak metinler) öğrencilerin sınıf seviyesine, temaya uygun; söz varlıklarını zenginleştirecek nitelikte olmalıdır. Etkinlikler metinlerden hareketle hazırlanmalıdır.	2024
8	Metinler, öğrencilere okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandıracak, onların okur kimliği oluşturabilmelerini sağlayacak türünün iyi örneklerinden seçilmelidir.	2024
9	Eğitim araç ve gereçlerinde ana metinler komisyon veya yazarlar tarafından hazırlanamaz. Ancak ders kitabı yazarı/yazarları tarafından etkinlik metni oluşturulabilir. Orijinal metin kaynakçasında bu metinlerin komisyon tarafından yazıldığı belirtilmelidir.	2024
10	Eğitim araç ve gereçlerinde gazete haberi, reklam, dilekçe, tutanak, grafik simge, hiper metin, rapor, duyuru, yönerge, öz geçmiş, ağ günlüğü (blog)/vlog ve sosyal medya uygulamalarında yer alan yazı türlerinde içeriği hazırlayanlar tarafından üretilen metinler kullanılabilir. Bu metinler 9. maddedeki açıklamalar kapsamında değerlendirilmez.	2024
11	Öğrencide dil zevki ve estetik zevk oluşturacak; onların duygu, düşünce, bilgi ve hayal dünyalarını zenginleştirecek metinlere yer verilmelidir.	2024
12	Biyografi türünden seçilecek metinler kişinin örnek teşkil edebilecek ve ilham uyandırabilecek özelliklerini yansıtmalıdır.	2024
13	Ana metnin okuma metni olduğu durumlarda tema ve öğrenme çıktılarına uygun ek dinleme/izleme metni kullanılabilir.	2024
14	Metin seçim kriterlerine uygun olması koşuluyla çoklu ortam öğelerini içeren dijital metinlere yer verilebilir.	2024
15	Metinlerin kuşaklar arası dil birliğine katkısı hakkındaki eserlere uygun temalarda yer verilmelidir.	2024
16	Öğrencilerin ufkunu genişletmek, öğrencilere ilham vermek ve onları cesaretlendirmek için Türkiye'nin günümüze kadarki birikimini ve kazanımlarını, dünyada yankı uyandıran çalışmalarını, görünürlüğünü, yakın dönemin vizyonunu ve başarılarını temsil eden; ülkemiz kurum ve insanların önemli ve özgün çalışmalarını açıklayan, aralarında dijital içeriklerin de yer aldığı metinlere yer verilmelidir.	2024
17	Bilgilendirici metinlerdeki içerik güncel olmalıdır.	2024
18	Ders kitaplarına alanda yaygın olarak kabul görmüş yazar ve eserlerden, edebî ve kültürel değer taşıyan metinler alınmalıdır. Türk cumhuriyetleri ve Balkan Türkleri edebiyatlarından eserlere yer verilmelidir.	2019/2024
19	Seçilen metinler ikincil aktarımlar yerine yazarın eserinden alınmalıdır.	2019/2024
20	Aynı yayınevi tarafından hazırlanan kitaplarda öğrenci seviyesine uygunluk ilkesi dikkate alınarak bir sınıf seviyesi için seçilen metin, başka bir sınıf seviyesinde kullanılmamalıdır. Bu ilke uygulanırken eserden	2019/2024
21		

	alınan bir bölüm ya da parça değil, eserin genelinin öğrenci seviyesine uygunluğuna dikkat edilmelidir.	
22	Öğrencilerin duygu ve düşünce dünyasını zenginleştirmek amacıyla aynı yazar ve/veya şairlerden (serbest okuma metinleri hariç, ders kitabı yazarı/yazarları tarafından yazılan metinler dâhil) en fazla iki metin seçilmelidir.	2019/2024
23	Dünya edebiyatından seçilen metinler, doğru ve nitelikli çevirilerden alınmalıdır.	2019/2024
24	Tamamı ders kitabına alınamayacak uzunluktaki roman, hikâye, tiyatro, destan gibi türlerdeki eserlerden yapılan alıntılarda eserdeki bağlamın yakalanabilmesi için metnin başında eserin seçilen bölümüne kadar olan kısmın kısa özeti verilmelidir. Seçilen metnin eserin hangi bölümünden alındığına dair kısa bir açıklama yapılmalıdır. Özet, metnin başında farklı yazı tipiyle yazılır.	2019/2024
25	Metinlerdeki eğitsel yönden uygun olmayan ifadeler (argo ve küfür, olumsuz örnek oluşturabilecek davranışlar, cinsellik, şiddet vb. içeren unsurlar) metnin bütünlüğünü bozmamak kaydıyla çıkarılmalıdır.	2019/2024
26	Ders kitabında gazete haberi, reklam, dilekçe, tutanak, öz geçmiş, ağ günlüğü (blog), sosyal medya uygulamalarında yer alan yazı türlerinde ders kitabının yazarı/yazarları tarafından üretilen metinler de kullanılabilir. Bu türler 3 ve 5. maddelerdeki açıklamalar kapsamında değerlendirilmez.	2019/2024
27	Çeşitli metinler içinde yer alan kimi bağımsız ve kendi iç bütünlüğüne sahip anı, fıkra, anekdot vb. bölümler metin olarak seçilebilir.	2019/2024
28	Eserleri kullanılan yazar ve şairlerin (alanda öne çıkmış) biyografilerine de yer verilir. Yazar ve şairlerin biyografilerinde yalnızca edebî yönleri ön plana çıkarılır, öğrenci seviyesine uygun eserlerine yer verilir.	2019/2024

Tablo 7'ye bakıldığında, 2019 TDÖP'te ders kitaplarına alınacak metinlerin nitelikleriyle ilgili 14 madde, 2024 TDÖP'te ise 25 madde bulunmaktadır. Bu maddelerden 9'unun ortak olduğu görülmektedir. 2019 programında yer alan bazı maddelerin 2024 programında yer almadığı ve 2024 programında 16 yeni maddenin eklendiği tespit edilmiştir.

2019 programında yazarın söyleyişinden ya da Türkçenin dönemsal söyleyiş özelliklerinden kaynaklı yazım ve imla hatalarının düzeltilemeyeceği ilkesi bulunmaktadır. Bu maddeden ötürü ders kitaplarına alınacak metinlerdeki yazım kurallarına dokunulmaması ve bu yazım kurallarıyla birlikte metinlerin verilmesi öğrencilerin yazım ve noktalama konusunda tutarlı bir bilgi öğrenmemesine sebep olmaktadır. Metin içerisinde yazımı yanlış verilen sözcüğün etkinlikler kısmında doğru yazımının verilmesi, çelişkili bir durumun oluşmasına yol açmaktadır. 2024 programında bu maddenin değiştirilerek metinler üzerinde kısaltmalar, bazı değişikliklerin ve yazım açısından düzeltmelerin yapılabileceği göze çarpmaktadır. Bu durum metinlerdeki yazım kuralları ve noktalama işaretleriyle ilgili bir bütünlüğün oluşmasına katkı sunabilir.

2024 programında yer alan yeni maddelere bakıldığında, ders kitabına alınacak metinlerin millî ve manevî değerlere aykırı olmaması; çocuğa görelilik ve çocuk gerçekliği ilkelerine uygun eserler seçilmesi; öğrencilerin sınıf seviyesine uygun ve söz

varlıklarını zenginleştirecek nitelikte olması; öğrencilere okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandıracak, onların okur kimliği oluşturabilmelerini sağlayacak nitelikte olması; öğrencide dil zevki ve estetik zevk oluşturacak; onların duygu, düşünce, bilgi ve hayal dünyalarını zenginleştirecek nitelikte olmasına yönelik maddeler yer almaktadır. Bu bağlamda, 2024 programında ders kitabına alınacak metinlerin seçimi hususunda, çocuk edebiyatına ve çocuk kitaplarında bulunması gereken temel ilkelere önem verildiği görülmektedir.

2019 TDÖP ile 2024 TDÖP'ün Metin Sayısı ve Metin Türlerine İlişkin Bilgiler

2019 TDÖP'te tüm sınıf düzeylerinde 8 tema ve her temada 4 metin kullanılması gerektiği belirtilmiştir. Bu metinlerden 3'ü okuma metni, 1'i de dinleme / izleme metnidir. Bir yıl boyunca kitapta kullanılacak metin türü toplam 32 okuma ve dinleme metnidir. Ayrıca her sınıf düzeyinde ve temalara eşit dağıtılması koşuluyla 8 serbest okuma metnine yer verilmesi gerektiği de belirtilmiştir. Böylece bir eğitim öğretim yılı boyunca okutulacak metin sayısı 40'ı bulmaktadır. Metin türleri bilgilendirici, hikâye edici ve şiir olmak üzere üç ana başlık altında toplanmıştır. Programda belirtilen metin sayılarına bağlı kalmak koşuluyla hangi temada hangi metin türüne yer verilmesi gerektiği ders kitabı yazarı / yazarlarının tercihine bırakılmıştır. Tablo 8'de 2019 TDÖP'e göre Türkçe ders kitaplarında yer alması gereken metin türlerinin sınıf düzeyine göre dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 8. 2019 TDÖP'te Yer Alan Metin Türlerinin Sınıflar Düzeylerine Dağılımı

Metin Türleri	Bütün Sınıflar İçin Ortak	Her Sınıf İçin Farklı		
	5- 8. Sınıflar	5. Sınıf	6. Sınıf	7- 8. Sınıf
Bilgilendirici	Anı, Efemera ve Broşür, e-posta, Haber Metni, Reklam, Kılavuzlar, Makale / Fıkra / Söyleşi / Deneme, Mektup, Özlü Sözler (vecize, atasözü, deyim, aforizma, duvar yazıları, motto, döviz vb.), Sosyal Medya Mesajları	Dilekçe	Blog, Gezi Yazısı	Biyografiler, Otobiyografiler, Blog, Dilekçe, Günlük, Gezi Yazısı
Hikâye edici	Çizgi Roman, Fabl, Hikâye, Karikatür, Masal / Efsane / Destan, Mizahi Fıkra, Roman, Tiyatro			
Şiir	Şarkı / Türkü, Şiir			

Tablo 8'de 2019 TDÖP'te yer alan metin türlerinin sınıf düzeylerine göre dağılımına yer verilmiştir. Metin türleri bilgilendirici, hikâye edici ve şiir olmak üzere üç ana başlık altında toplanmıştır. İlgili programda tüm sınıf düzeylerinde okutulması gereken metin türlerine yer verilmesinin yanı sıra her sınıf düzeyinde o sınıftaki öğrencilerin gelişim düzeyleri göz önünde bulundurularak okutulması gereken farklı metin türlerine de yer verilmiştir.

2024 TDÖP'te her sınıf seviyesi için 6 temaya yer verilmesi gerektiği öngörülmüştür. Her temada en az üç okuma, bir dinleme/ izleme metnine yer verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Metinlerin sıralaması kitap yazarlarının inisiyatifine bırakılmıştır. Programda ders kitabına alınacak metinlerin türleriyle ilgili bilgiler bulunmaktadır. Buna göre metin türleri “bilgilendirici, öyküleyici ve şiir” olarak sınıflandırılmış ve bu sınıflamanın amacının metin türleri arasındaki hareket alanını geniş tutarak metin çeşitliliğini artırmak olduğu ifade edilmiştir (MEB, 2024). Tablo 9’da 2024 TDÖP’e göre Türkçe ders kitaplarında yer alması gereken metin türlerinin sınıf düzeyine göre dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 9. 2024 TDÖP'te Yer Alan Metin Türlerinin Sınıflar Düzeylerine Dağılımı

Metin Türleri	Bütün Sınıflar İçin Ortak		Her Sınıf İçin Farklı			
	5- 8. Sınıflar		5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
Bilgilendirici Metinler	Anı, (kolleksiyon değeri olan metinler: poster, Form, Grafik (bilgilendirici, yasaklayıcı, yönlendirici), Metinler (bilet, davetiye vb.), Haber Metni, Hiper Metin, İlk Gösterim (fragman), Görseli, (atasözü, vecize), Geçmiş/Biyografi/Otobiyografi, Reklam/Kamu Spotu/Duyuru, Medya Yönerge Metinleri	Efemera pul, afiş, harita vb.), Gezi Yazısı, Simge uyarıcı, Günlük (Günlük Metinler (bilet, fatura, davetiye vb.), Haber Metni, İlk Gösterim Film (fragman), Bilgi Özlü Söz deyim, Portre/Öz	Dilekçe, E-posta, Günlük, Mektup,	Dilekçe, E-posta, Günlük, Mektup,	Belgesel, Blog/Vlog, Deneme, E-posta, Fıkra, Aforizma/motto, Söyleşi, Röportaj/Mülakat, Tartışma/Münazara,	Belgesel, Blog/Vlog, Deneme, E-posta, Fıkra, Makale, Aforizma/motto, Rapor-tutanak, Söyleşi, Röportaj/Mülakat, Tartışma/Münazara,
Öyküleyici Metinler	Çizgi Roman, Efsane, Fabl, Karikatür, Masal, Öykü (basılı veya dijital), Roman, Tiyatro	Destan, Fıkra, Masal, Öykü				
Şiir	Şiir, Türkü/Şarkı, Mani					

2024 TDÖP'te, metin türlerinin sınıf seviyesine göre dağılımında bazı değişiklikler bulunmaktadır. Programa, bilgilendirici metin türleri içerisinde “hiper metin, infografik, grafik simge, blog, ilk gösterim filmi (fragman), belgesel” gibi türler dâhil edilmiştir (MEB, 2024). Ayrıca günlük, mektup, söyleşi, deneme, dilekçe, belgesel, blog/vlog, e-posta, fıkra, aforizma/motto, röportaj/ mülakat, tartışma/münazara gibi bilgilendirici metin türleri sınıf özelinde yer almaktadır.

Öyküleyici ve şiir metin türlerinde önemli bir değişiklik olmadığı görülmektedir.

2024 TDÖP'te Yer Alan Yenilikler

Dil Yapıları ve Söz Varlığının Öğretme-Öğrenme Sürecinde Kullanımına İlişkin Esaslar

2024 TDÖP'te geleneksel dil bilgisi öğretimi anlayışından uzaklaşıldığını gösterebilmek için "dil bilgisi" yerine "dil yapıları" ifadesi özellikle kullanılmıştır. Dil yapıları ve söz varlığının istendik ölçüde öğrencilere edindirilmesi hususunda nelere dikkat edilmesi gerektiği programda açık ve anlaşılır bir şekilde izah edilmiştir. Dil, işlevsel yaklaşıma uygun olarak oluşturulmuştur. Hatta dil yapıları ve söz varlığının verildiği tablonun başlığında "İşlev Temelli Dil Yapıları ve Söz Varlığı" başlığı kullanılmıştır ve işlevsel yaklaşım özellikle vurgulanmıştır. Her sınıf düzeyinde (5, 6, 7 ve 8.) öğrencilere edindirilmesi hedeflenen dil yapıları ve söz varlıkları birer birer verilerek dil yapıları ve söz varlığı "anlama" ve "anlatma" başlıkları altında sınıflandırılmıştır. Bir sınıfa ait anlama ve anlatmayla ilgili verilen öğrenme çıktılarından bir kısmı aşağıda Tablo 10'da gösterilmiştir:

Tablo 10. İşlev Temelli Dil Yapıları ve Söz Varlığı

	ANLAMA	ANLATMA
	DYS.DO.5.1. İsim ve fiili ayırt eder.	
	DYS.DO.5.2. İsmi tür özelliklerini ayırt eder.	DYS.KY.5.1. İsmi tür özelliklerine uygun kullanır.
	DYS.DO.5.3. İsmi yerine tercih edilen söz varlığını ve işlevlerini belirler.	DYS.KY.5.2. İsmi yerine tercih edilen söz varlığını anlatımı zenginleştirerek şekilde işlevine uygun olarak kullanır.
5. SINIF	DYS.DO.5.4. İsimleri çeşitli özellikleri bakımından niteleyen ve belirten söz varlığını/dil yapılarını belirler.	DYS.KY.5.3. İsimleri çeşitli özellikleri bakımından niteleyen ve belirten söz varlığını/dil yapılarını kullanır
	DYS.DO.5.5. Karşılaştırma işlevli söz varlığını/dil yapılarını (ama, fakat, daha, en, kadar, -DAn çok, -DAn az vb.) belirler.	DYS.KY.5.4. Karşılaştırma işlevli söz varlığını/dil yapılarını (ama, fakat, daha, en, kadar, -DAn çok, -DAn az vb.) kullanır.
	DYS.DO.5.6. Benzerlik işlevli söz varlığını (gibi, tıpkı, tıpkı... gibi, sanki, aynen vb.) belirler.	DYS.KY.5.5. Benzerlik işlevli söz varlığını (gibi, tıpkı, tıpkı... gibi, sanki, aynen vb.) kullanır.

Tablo 10 incelendiğinde, her sınıf düzeyinde dil yapıları anlama ve anlatma başlıkları altında ayrı ayrı verilmiştir. Öğrenme çıktıları başındaki simgelerin ne olduğuyla ilgili bir açıklama yapılmamıştır. Ancak anlatma kısmındaki simgelerin ve rakamların "DYS" nin (Dil Yapıları ve Söz Varlığı), "DO" nun (Dinleme-Okuma), 5'in (Sınıf seviyesi), 1'in (Kazanım sırası) olduğunu söylemek mümkündür. Anlatma kısmında ise sadece "DO" simgesinin yerine "KY" (Konuşma- Yazma) yazılmış. Geleneksel dil bilgisi öğretiminden uzaklaşıldığını göstermek için dil bilgisi yerine dil yapıları ifadesi tercih edilmiştir ve kısaltmada da bu belirtilmiştir.

Dil Eğitiminde Kullanılacak Strateji, Yöntem ve Tekniklere Yönelik Uygulama Esasları

2024 TDÖP'te dil ediniminde kullanılması gereken ve öğrencinin dinleme/izleme, okuma ve yazma sürecinde bağımsız olarak kullanması beklenen stratejiler hakkında bilgi verilmiştir. Stratejiler bilişsel ve üst bilişsel olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir.

Öğrencinin dinlerken/izlerken, okurken veya yazarken kullanması beklenen ilk strateji grubu olarak bilişsel stratejiler önerilmiştir. 2024 TDÖP'te öğrencinin ödevlerinin üstesinden gelmesi, zor görev ve ödevleri bağımsız bir şekilde başkalarına bağımlı olmadan yapabilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Programda öğrencinin çalışmadan önce hedeflerini belirlemesi ve belirlenen hedeflere göre uygun bilişsel stratejiyi seçip bağımsız bir şekilde öğrenmesi istenmektedir. Bu durum öğrencinin bağımsız bir şekilde problemlerin üstesinden gelmesine olanak sağlar, ayrıca öğrenci de öz güven duygusunun gelişmesine katkı sunabilir.

Öğrencinin dinleme / izleme ve okuma becerilerini edinirken farklı aşamalarda süreci verimli hâle getirmesi, yeni öğrenilen bilgileri eski bilgileriyle yapılandırıp zihinde anlamlandırıp yeniden organize etmesi ve bilgileri uzun süre hafızada tutabilmesi için kullanabileceği bilişsel stratejiler önerilmiştir. Bu stratejiler şunlardır:

- ✓ Ön Bilgileri Harekete Geçirme ve Kullanma
- ✓ Tahmin Etme
- ✓ Görselleştirme
- ✓ Metin Yapılarını Analiz Etme
- ✓ Bilgileri Organize Etme
- ✓ Soru Sorma
- ✓ Çıkarım Yapma
- ✓ Özetleme

2024 TDÖP'te öğrencinin yazma becerisi sürecinin farklı safhalarında süreci daha verimli hâle getirmek, üretim sürecinin yapılandırılmasını kolaylaştırmak, aktarılan mesajı daha iyi organize edebilmek için şu bilişsel stratejiler önerilmiştir:

- ✓ Planlama
- ✓ Metin (Taslak) Oluşturma
- ✓ Gözden Geçirme (Değerlendirme ve Düzenleme)
- ✓ Paylaşma

2024 TDÖP'te her beceri alanın özelliklerine göre öğrencinin kullanacağı veya kullanabileceği bilişsel stratejilerin tespit edilmesi, programın uygulanabilmesi açısından olumlu bir özelliktir. Çünkü her beceri alanının kendine has kuralları ve özellikleri bulunmaktadır.

Öğrencilerin hedeflerine ulaşması ve süreci ilerletmesi, bir konuyu öğrenmesi veya bir görevi yerine getirmesini sağlayabilmesi için bilişsel stratejiler; süreci planlamasını, izlemesini sağlar. 2024 TDÖP’te üst bilişsel stratejiler izleme ve kontrol olmak üzere iki ana başlıkta incelenmiştir: üst bilişsel izleme ve üst bilişsel kontrol. Üst bilişsel kontrol yapılan izleme sonucu elde edilen bilgiler doğrultusunda harekete geçme süreci olarak ifade edilmiştir. Türkçe dersi kapsamında “amaç belirleme”, “bilişsel strateji seçimi” ve “öz değerlendirme” olmak üzere bu üç üst bilişsel kontrol stratejisinin kullanılabileceği belirtilmiştir.

Strateji, Yöntem ve Tekniklerin Öğretiminde Kademeli Sorumluluk Devri Modelinin Kullanımı

2024 TDÖP’te öğrencilerin dört temel dil becerisini edinme sürecinde uygun strateji, yöntem ve teknikleri bağımsız olarak seçip uygulayabilme seviyesine ulaşmaları amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ihtiyaç duyulan stratejilerden Kademeli Sorumluluk Devri Modelinin esas alınarak yapılacağı belirtilmiştir.

Kademeli sorumluluk aktarımı, öğretmek kadar öğrenmenin de önemli olduğunu vurgulayan, dersin odağını kademeli biçimde öğretenden öğrenene kaydıran bir öğretim modelidir. Okul öncesi ve ilköğretim çağındaki çocukların eğitim-öğretim süreçlerinde sıklıkla kullanılan bu model Türkçenin ana dili ve yabancı dil olarak öğretiminde de kullanılabilecek bir modeldir (Demir, 2022:53). 2024 TDÖP’te Kademeli Sorumluluk Devri Modelinin öğretmen ile öğrenci arasındaki ilişkiyi “usta çırak ilişkisi” şeklinde esas alan bir öğretim modeli olduğu belirtilmiştir. Bu modelde öğretmen öncelikle doğrudan öğretim yoluyla stratejiyi/yöntemi/tekniki tanıtır, ardından modelin nasıl kullanıldığını öğrencilere gösterir, daha sonra öğrencilere öğrendiği modeli uygulaması için imkânlar oluşturur ve onlara ustalık kazandırmaya çalışır. Son aşamada ise öğrenciler bu stratejiyi/yöntemi/tekniki bağımsız olarak kullanır. Bu model öğrencinin yaparak yaşayarak öğrenmesine olanak sağlayabileceği için ayrıca öğrenme sürecinin verimli, öğrenmenin de kalıcı olmasına katkı sunabilir. Nitekim öğrencinin öğrenim sürecinin içinde yer aldığı ve merkeze alındığı bir eğitim anlayışında da bu tür istendik sonuçların oluşması olağan bir durum olarak karşılanabilir.

Duke ve Pearson’a (2002) göre sürecin başında esas sorumluluk tecrübeli ve bilgili olan öğretmende iken son aşamaya geçildiğinde sorumluluk, bilgi ve tecrübe edinen öğrenciye geçmektedir. Esas itibarıyla bu yöntemde öğrenciye bağımsız bir öğrenme becerisini kazandırmak amaçlanmıştır. Bu modelin son aşamasında her ne kadar öğrenci bağımsız öğrenme sürecinde büyük bir sorumluluk üstlense de öğretmenin iyi bir şekilde gözlemlemesi gerekir. Bu gözlemler neticesinde öğrencilere yapıcı dönütler verildiği zaman öğrencinin bağımsız öğrenme sürecini daha kusursuz bir şekilde bitirme olasılığı artabilir. Bu durum da öğrencinin öz güven duygusunun gelişmesine ve özerkleşmesine yardımcı olabilir. Ensar (2014) Kademeli Sorumluluk

Aktarımı Modelinin, yapılandırılmış öğretim aracılığıyla daha iyi bir düzeyde öğrenme sağlayan bir öğretim modeli olarak öne çıkacağını ifade etmektedir. Ayrıca ideal bir öğrenme ortamı hazırlanır ve kademeli sorumluluk aktarımı modeli basamaklarına uygun bir biçimde işe koşulursa beceri eğitimi konusunda ilerleme kaydedilebileceğini belirtmektedir. Fisher ve Frey'e (2008) göre kademeli sorumluluk aktarımının aşamaları arasında doğrusal bir ilerleme olmayabilir. Bu bileşenler arasında çift yönlü hareketler de olabilir. Bu modelde öğrenme sürecindeki öğrenci tecrübe kazandıkça basamaklar arasında ileri geri hareketler gösterebilir, bu durum öğrencinin özerkleştiğinin göstergesi olur.

Üretim Atölyesi Uygulama Esasları

2024 TDÖP'te Türkçe dersi bünyesinde gerçekleştirilen eğitim-öğretim faaliyetlerinin ürüne dönüşmesini amaçlayan uygulama çalışmalarının yapılacağı üretim atölyelerine yer verilmesi esas alınmıştır. Üretim atölyesiyle ilgili uygulamaların nasıl yapılacağı hakkında programda bir tablo verilmiştir. İlgili ayrıntılar Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Üretim Atölyesi Uygulama Şablonu

Sınıf Seviyesi	Atölye çalışmasının hangi sınıf seviyesinde (5, 6, 7, 8) gerçekleşeceği belirlenir. Atölyede uygulanacak süreç, sınıf seviyesinde uygun planlanır.
Amaç	Atölye süreci başlamadan önce o tema ya da dersteki atölye çalışmasının amacı belirlenir. Atölyenin amacı dil becerilerinin belirlenmesi, konunun seçilmesi ve üretimin gerçekleşmesinde belirleyici olur.
Dil Becerisi	Atölye çalışmaları konuşma ve yazma becerilerine yönelik yapılır. Dil becerisi belirlenirken üretilecek tür ya da ürünün özelliklerini yansıtan dil becerisinin seçilmesine dikkat edilir
Konu	Atölyede üretilecek ürünün özelliklerine ve öğrenme çıktılarına uygun olarak konu veya tema belirlenir. Ürün, belirlenen konudan hareketle oluşturulur.
Katılımcılar	Atölye çalışmalarında yazma ve konuşma becerileri kullanılırken bireysel veya grup olarak çalışmalar yapılabilir. Ürünün ortaya çıkmasını sağlayan katılımcı sayısı belirlenir.
Süre	Atölye çalışmalarının bir ders saatinde bitmesi planlanmaktadır ancak seçilen ürünün özelliklerine, sınıf seviyesine, ön bilgilerin yeterliliğine, katılımcı sayısına bağlı olarak süre değişebilir
Mekân	Atölye çalışmalarının gerçekleştirileceği mekân belirlenir. Mekânın belirlenmesinde okul imkânları ve üretilmesi hedeflenen ürünün özellikleri dikkate alınır.
Öğrenme Çıktıları	Atölye için belirlenen dil becerisinin öğrenme çıktılarına uygun üretim faaliyeti gerçekleştirilir. Atölye sonunda dil becerisinin çıktılarından hareketle değerlendirme yapılır.
Ürün Özellikleri	Sınıf kademesi için belirlenen metin türlerinin özelliklerinden hareketle ürünler oluşturulur.
Ölçme ve Değerlendirme	Atölye süreci dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi veya gözlem formu kullanılarak değerlendirilir.

2024 TDÖP'te üretim atölyesi çalışmalarının yazma ve konuşma becerileri kullanılırken bireysel ve grup çalışmaları şeklinde yapılabileceği belirtilmiştir. Ayrıca konuşma ve yazma atölyesinde ürün olarak hazırlanabilecek türlere yer verilmiştir:

Şiir, türkü/şarkı/ağıt, öykü (basılı veya dijital), masal, fabl, efsane, tiyatro, çizgi roman, karikatür, fıkra (mizahi), slogan, ilk gösterim filmi (fragman), belgesel, röportaj/mülakat, münazara, gezi yazısı, günlük, anı, vlog, portre/öz geçmiş/biyografi/ otobiyografi, form, yönerge metinleri, mektup, e-posta, dilekçe, tutanak, efemera (koleksiyon değeri olan metinler: pul, afiş, broşür, poster, harita vb.), haber metni, fıkra (köşe yazısı), reklam/kamu spotu/duyuru, söyleşi, deneme, grafik simge, infografik.

İlgili programda üretim atölyeleriyle ilgili uygulama şablonu verildikten sonra konuşma ve yazma becerilerine yönelik hangi türlere yer verileceğine değinilmiştir. Daha sonra uygulama atölyelerindeki uygulama esasları belirtilmiştir. Bu durum programın teoriden çok uygulamaya dönük bir yönü olduğunu göstermektedir.

Temalarda Bulunan Programlar Arası Bileşenler

2024 TDÖP'te ilk defa programlar arası bileşenlerden bahsedilmiş ve her sınıf düzeyinde bütün temaların işlenişine uygun olarak "kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, eğilimler, değerler ve okuryazarlık" şeklinde başlıklar ve buna ait kavramlar yer almaktadır. Tablo 12'de bu bileşenler ve bunlara ait kavramlar gösterilmiştir.

Tablo 12. Temalarda Yer Verilen Programlar Arası Bileşenler ve Kavramlar

Bileşenler	Kavramlar
Kavramsal Beceriler	1. Çelişki Giderme, 2. Gözlemleme, 3. Özetleme, 4. Çözümleme, 5. Sınıflandırma, 6. Bilgi Toplama, 7. Karşılaştırma, 8. Sorgulama 9. Çıkarım Yapma, 11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme 13. Yapılandırma, 14. Yorumlama, 15. Yansıtma, 16. Tartışma, 17. Değerlendirme, 18. Tartışma, 19. Mantıksal Denetleme, 20. Sentezleme, 21. Karar Verme, 23. Problem Çözme, 24. Eleştirel Düşünme
Eğilimler	1. Merak, 2. Bağımsızlık, 3. Azim ve Kararlılık, 4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), 5. Kendine Güvenme (Öz Güven), 7. Empati, 8. Sorumluluk, 9. Girişkenlik, 10. Güven, 11. Oyunseverlik, 12. Uzmanlaşma, 13. Odaklanma, 14. Yaratıcılık, 15. Gerçeği Arama, 16. Açık Fikirlilik, 17. Analitik Düşünme, 18. Sistemik Olma, 19. Soru Sorma, 20. Şüphe Duyma, 21. Eleştirel Bakma, 22. Özgün Düşünme
Sosyal-Duyusal Öğrenme Becerileri	1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), 2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), 3. Kendini Uyarılma (Öz Yansıtma), 4. İletişim, 5. İş Birliği, 6. Sosyal Farkındalık, 7. Esneklik, 8. Sorumlu Karar Verme.
Değerler	1. Adalet, 2. Aile bütünlüğü, 3. Çalışkanlık, 4. Dostluk, 5. Duyarlılık, 6. Dürüstlük, 7. Estetik, 8. Mahremiyet, 9. Merhamet, 10. Mütevazılık, 11. Özgürlük, 12. Sabır, 13. Sağlıklı yaşam, 14. Saygı, 15. Sevgi, 16. Sorumluluk, 17. Tasarruf, 18. Temizlik, 19. Vatanseverlik, 20. Yardımseverlik
Okuryazarlık Becerileri	1. Bilgi Okuryazarlığı, 2. Dijital Okuryazarlık, 3. Finansal Okuryazarlık, 4. Görsel Okuryazarlık, 5. Kültür Okuryazarlığı, 6. Vatandaşlık Okuryazarlığı, 7. Veri Okuryazarlığı, 8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı, 9. Sanat Okuryazarlığı

2024 TDÖP'te temalara yönelik öğrenme yaşantılarının ve çıktılarının yapısında programlar arası bileşenler ve bu bileşenlere yönelik tema içeriklerinde kavramlar bulunmaktadır. Programda sınıf düzeyinde ve temalara uygun olarak hazırlanmış öğrenme yaşantıları bulunmaktadır. Bu yaşantılar hazırlanırken öğrenme çıktısı, süreç

bileşenleri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, eğilimler, değerler ve okuryazarlık becerileri işe koşulmuştur. Tema içeriğinde bulunan programlar arası bileşenlerin (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, eğilimler ve değerler) öğrenmenin daha etkili ve anlamlı gerçekleşmesi hususunda önemli bir yer edindiği görülmektedir. Programda *kavramsal beceriler* bileşeninde 24, *eğilimler* bileşeninde 22, *sosyal-duygusal öğrenme becerileri* bileşeninde 8, *değerler* bileşeninde 20, *okuryazarlık becerilerinde* 9 farklı kavramın yer aldığı görülmektedir. Bu doğrultuda 2024 TDÖP'te öğrencilerin 21.yüzyıl eğitim ihtiyaçlarına uygun olarak gerek bilişsel gerek sosyal gerekse duyuşsal olarak birçok yönüyle yetiştirilmesine önem verildiği görülmektedir.

Farklılaştırma

2024 TDÖP'te farklılaştırma etkinliklerine yer verilmiştir. Farklılaştırma etkinliklerinin öğrenme çıktılarında hareketle hazırlanabileceği belirtilmiş ve her öğrenme yaşantısının sonucunda destekleme ve zenginleştirmeye yönelik birden fazla etkinlik önerilmiştir. Etkinlikler yapılırken imkanların, öğrencinin düzeyi, ilgi ve ihtiyaçlarına göre önerilen etkinliklerden birinin yapılabileceği ifade edilmiştir. İlgili programda farklılaştırma başlığı altında destekleme ve zenginleştirme kavramları açıklanmıştır.

Zenginleştirme

Zenginleştirme başlığı altında programın temel bileşenlerini oluşturan kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, eğilimler ve değerlerde gerekli yetkinliğe sahip ileri düzeydeki öğrenciler için Türkçe alan becerilerinin genişletilmiş bir şekilde ve derinlemesine öğrenme fırsatı sunacak bir biçimde verilmesi gerektiği belirtilmiştir. İçerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamlarının; öğrencilerin yetenek düzeyleri göz önünde bulundurularak ileri düzey kavramları ve karmaşık düşünce yapılarını geliştirecek şekilde zenginleştirilebileceği ifade edilmiştir. Bu kapsamda öğrenme yaşantılarını zenginleştirmeye yönelik ne gibi etkinliklerin yapılabileceği konusunda örnekler verilmiştir. Bu örneklerden bazıları aşağıda verildiği gibidir:

“Öğrencilerin etkinlikler yoluyla bir ürünü (yazılı ya da görsel bir metin vb.) çeşitli ölçütlere göre eleştirebilmesi, takdir edebilmesi, değerlendirebilmesi, ürünündeki tutarsızlıkları, güçlü ve zayıf yönleri belirleyebilmesi sağlanmalıdır. Öğrencilerin dinledikleri/izledikleri ya da okuduklarını “özgün” bir bakış açısıyla yorumlayabilmelerini sağlayacak etkinliklere yer verilmelidir. Öğrencilerin oluşturdukları yazılı ve sözlü metinlerde “özgün” bir üsluba sahip olmalarını sağlayacak etkinliklere yer verilmelidir. Öğrencilerin eleştirel düşünme ve yaratıcılık becerilerini ortaya koymaları ve özgün bir bakış açısına sahip olmaları için demokratik bir ortam oluşturulmalıdır. Öğrencilerin Türkçe, Türk kültürü ve iletişim ihtiyaçları ile ilgili sosyal hayat içerisinde karşılaşılabilecek durumlara yönelik somut problem ya da olgulara dayalı projeler üretmeleri sağlanmalıdır. Böylece öğrencilere bilimsel düşünme

ve akademik bakış açısı edindirilebilir. Türkçe derslerinde zenginleştirme uygulamalarına yönelik etkinlik örneklerine öğrenme yaşantılarında yer verilmiştir. Öğretmen ve ders kitabı yazarları bu etkinlik örneklerinden yararlanabilecekleri gibi öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak tema kapsamındaki konu başlıklarıyla ilgili farklı etkinlikler oluşturabilirler."

Zenginleştirme kapsamında yapılacak etkinliklerde eleştirel düşünme ve yaratıcılık becerilerini, somut problem veya olgulara dayalı projeler üretmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Bu faaliyetler aracılığıyla öğrencilere edindirilmeye çalışılan beceriler yapılandırıcılık yaklaşımında kazandırılmaya çalışılan temel becerilerle örtüşmektedir.

Destekleme

İlgili programda Türkçe derslerinde destekleme kapsamında uygulamalar yapılırken öğrencinin ihtiyaçları ve seviyeleri dikkate alınarak içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamına yönelik uyarlamalar yapılması gerektiği belirtilmiştir. Destekleme başlığı altında Türkçe dersinde verilmek istenen beceriler göz önünde bulundurularak her beceri alanına özgün destekleme çalışmaları kapsamında yapılabilecek uyarlamalarla ilgili çeşitli örnekler ve neler yapılabileceği hakkında bilgi verilmiştir:

"2024 TDÖP'te dinleme / izleme veya okuma becerilerine yönelik etkinlik öncesi bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şematik düzenleyiciler sunularak öğrencilerin dinleme/izlemeye veya okumaya yönelik amaç oluşturmalarını sağlamaya yönelik uyarlamalar yapılabileceği belirtilmiştir. Dinleme/izleme ve okuma metinlerinin daha iyi anlaşılabilmesi için anahtar kelimeler listelenebilir; konu ve kavramlar, görseller ve şematik düzenleyiciler ile somutlaştırılabilir. Dinleme/izleme etkinliklerinde öğretim süreci sesli kitaplar ve alt yazılı videolar ile desteklenebilir. Konuşma etkinliklerinde öğrencilerin konu içeriği üzerinde düşünmesine ve cevap vermesine yönelik sorular sorulabilir; görsel, tablo, grafik, şematik düzenleyiciler vb. kullanılarak sözlü iletişim becerilerinin geliştirilmesi için uygun ortamlar oluşturulabilir."

Ortaokul Türkçe Dersi Tema Öğrenme Çıktı Sayısı ve Süre Tablosu

2024 TDÖP'te Türkçe dersi öğrenme çıktılarının sınıf seviyesi ve temalara göre dağılımına yer verilmiştir. Her temada yer verilmesi gerek zorunlu öğrenme çıktıları gösterilmiştir. Bununla aynı sınıf seviyesinde eğitim alan öğrencilerin aynı öğrenme çıktılarına yönelik öğrenme yaşantılarını deneyimlemeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu dağılım aracılığıyla ders kitaplarındaki tema ve öğrenme çıktıların aynı sırayla işlenmesi sağlanabilir. Bu durum eğitim öğretim sürecinde birlik ve bütünlüğün süreklilik arz etmesi bakımından olumlu bir adım olarak değerlendirilebilir. 2024 TDÖP'te temalarda verilmesi gereken öğrenme çıktıların

yanı sıra ihtiyaç duyulan diğer öğrenme çıktılarının da tema ve sınıf seviyesi ilerledikçe öğretmen ve kitap yazarları tarafından verileceği belirtilmiştir. 5, 6, 7 ve 8. sınıfa göre tema öğrenme çıktıları ve süre tablosu verilmiştir. Bu bilgilerin verilmesi öğretmenlere ve kitap hazırlayıcılara yol göstermesi bakımından olumlu bir gelişme olarak görülebilir. 2024 TDÖP'te verilen tema öğrenme çıktıları ve sürelerine ilişkin bir tablo aşağıdaki verilmiştir:

Tablo 13. 5. Sınıf Tema Öğrenme Çıktısı ve Süre Tablosu

		Süre			
Tema Adı		Öğrenme Çıktı Sayısı	Ders Saati	Atölye Çalışması (Üretim, Film- Kitap Atölyesi)	Yüzde Oranı (%)
1. Tema	Oyun Dünyası	24	32	3	16
2. Tema	Atatürk'ü Tanımak	26	32	3	16
3. Tema	Duygularımı Tanıyorum	27	31	3	16
4. Tema	Geleneklerimiz	27	31	3	16
5. Tema	İletişim ve Sosyal İlişkiler	28	31	3	16
6. Tema	Sağlıklı Yaşıyorum	26	31	3	16
Oyun Temelli Planlama				10	4
Toplam		158		216	100

Tablo 13'te 5. sınıf düzeyinde her temada verilmesi gereken öğrenme çıktı sayıları, bu öğrenme çıktıların karşılığı olan ders saatleri, her bir temanın atölye çalışma süreleri ve yüzde oranları verilmiştir. Ayrıca 2024 TDÖP'te verilen tema öğrenme çıktısı ve süreler tablosunda temalar dışında oyun temelli planlama adında bir başlık açılmış ve zümre öğretmenleri kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, oyun, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. çalışmalar için de bir süre ayrılmıştır. Bu ayrılan sürenin eğitim öğretim yılı içinde planlanması ve yıllık planlarda ifade edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ancak bu ders dışı öğrenme etkinliklerinin gerekli güvenlik önlemleri ve yasal izinlerin alınması koşuluyla yapılabileceği özellikle belirtilmiştir. Bu programda öğretmenlere böyle bir etkinlik faaliyetinin verilmesi ve öğretmenlerin bu tür sosyal faaliyetlerde rahat hareket edebilmelerine olanak sağlaması bakımından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilebilir.

Ekler

2024 TDÖP'te 2019 TDÖP'ten farklı olarak program içeriğinde bahsedilen atölye uygulamaları, destekleme ve zenginleştirme faaliyetleri kapsamında yapılabilecek etkinlikler, ölçme ve değerlendirme esaslarına göre oluşturulmuş etkinliklerle ilgili birçok eke yer verilmiştir. Ayrıca dört temel dil becerisine yönelik her biriyle ilgili ayrı bir başlık altında yapılabilecek etkinliklere ve öğrenme faaliyetlerine örnek verilerek kitap hazırlayıcılar ve uygulayıcılara yol gösterilmiştir.

İlgili programda bu tür etkinliklere yer verilmesi gerek kitap hazırlayıcılara gerekse uygulama sahasındaki öğretmenlere yol göstermesi bakımından önemli bir gelişme olarak görmek mümkündür. Nitekim ilgili kişiler bu örneklerden hareketle yeni yeni etkinlikler tasarlayabilirler. Böylece zengin bir eğitim- öğretim materyali hazırlanmış olabilir.

Sonuç

Bu araştırmada, 2019 TDÖP ve 2024 TDÖP'ün ortak ve farklı özellikleri değerlendirilerek çeşitli karşılaştırmalar yapılmıştır. Buna göre, her iki programda genel amaçlardan ölçme ve değerlendirme ilkelerine kadar yapılandırmacı bir yaklaşım benimsendiği görülmektedir. Bu bağlamda, her iki programın da genel amaçlarında öğrencilerin temel dil becerilerini, okuryazarlık becerilerini, eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeye dönük ilkelerin olduğu tespit edilmiştir. 2024 TDÖP'te, öğrencilerin kavramsal, sosyal-duygusal, okuryazarlık becerileri geliştirmesinde dil becerileriyle doğrudan ilişkili beceriler amaç olarak belirlenmiştir.

Değerler eğitimi kapsamında, 2024 programının daha kapsamlı olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, 2019 programında 10 değer bulunurken, 2024 programında değer sayısı 20'ye çıkarılmıştır.

Her iki programda da dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma olmak üzere dört temel beceri alanı esas alınmıştır. 2019 TDÖP'te Türkiye Yetkinlik Çerçevesi (TYÇ) kapsamında çeşitli beceri alanları bulunurken; 2024 TDÖP'te ise bu yetkinlik alanlarından bahsedilmemiştir.

Ölçme ve değerlendirme açısından her iki programda yapılandırmacı, süreç odaklı ölçme ve değerlendirme yaklaşımı benimsenmiştir. 2019 programında, ölçme sonuçlarının süreçle birlikte ele alınması gerektiği belirtilirken; 2024 programında, süreç değerlendirmenin temel bileşeni geri bildirimler olarak ele alınmıştır. 2024 programında sınıf içi değerlendirme süreçlerine değinilerek tanılayıcı, biçimlendirici ve düzey belirleyici değerlendirme ilkeleri esas alınmış; özellikle biçimlendirici değerlendirme süreçleri ayrıntılı olarak açıklanarak geleneksel ve alternatif değerlendirme araçlarına yer verilmiş, öğrencilerin öz, akran ve grup değerlendirmesi yapabilmelerine olanak tanınması gerektiği vurgulanmış; dil becerilerinin değerlendirilmesinde görev odaklı bir yaklaşım sergilenerek okuma becerisi ve dinleme becerisi için dolaylı değerlendirme görev biçimleri, konuşma ve yazma becerileri içinse doğrudan üretim içeren değerlendirme görev biçimleri esas alınmıştır. Bu bakımdan 2024 TDÖP'ün, 2019 TDÖP'e göre ölçme değerlendirme süreçleri açısından daha kapsamlı olduğunu söylemek mümkündür.

2019 ve 2024 TDÖP, öğrencilerin bireysel farklılıkları esas alınarak hazırlanmıştır. Programlarda öğrencilerin ihtiyaç, ilgi ve tutumlarına göre öğrenme ortamlarının hazırlanması, öğretim sürecinin yürütülmesine ilişkin ilkeler belirlenmiştir. Ancak 2024 programında bireysel farklılıkların daha ayrıntılı ve somut sunulduğu görülmektedir.

2024 programında yer alan gerek sınıflar düzeyindeki gerekse öğrenme alanlarındaki (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) öğrenme çıktısı ve süreç bileşeni sayısının 2019 programına göre iki katına yakın bir oranda arttığı tespit edilmiştir. Ayrıca dil yapıları ve söz varlığı alanındaki öğrenme çıktıları da eklenmiştir. 2019 programında geçen *kazanım* ifadesi 2024 programında *süreç bileşenine* denk gelmektedir. Programda öğrenme çıktısının öğrenme yaşantısı sonucunda oluştuğuna da vurgu yapılmıştır. Bu bağlamda öğrenme alanları, dil yapıları ve söz varlığına ilişkin çıktılar da göz önünde bulundurulduğunda, 2024 programda öğrenme odaklı bir anlayışın esas aldığını söylemek mümkündür.

2024 programında tema sayısının ve zorunlu temaların azaldığı görülmektedir. 2019 programında her sınıf düzeyinde 8 temanın işlenmesi öngörülmüş ve "Erdemler", "Millî Kültürümüz", "Millî Mücadele ve Atatürk" temalarının her sınıf düzeyinde olması zorunlu kılınmıştır. Zorunlu temalar dışında verilen diğer temaların ise seçmeli olup kitap yazarları tarafından seçilebileceği belirtilmiştir. 2024 programında ise her sınıf düzeyinde 6 temanın işlenmesi öngörülmüş ve "İletişim ve Sosyal İlişkiler" temasının her sınıf seviyesinde tekrar ettiği göze çarpmaktadır. İçeriği tamamen yansıtmak şartıyla tema adlarının kitap yazarları tarafından değiştirilebileceği de belirtilmiştir.

Programlarda ders kitabına alınacak metinlerin çeşitli nitelikleri yer almaktadır. 2024 programının metin ilkeleri açısından 2019 programına göre daha kapsamlı ve ayrıntılı olduğu tespit edilmiştir. 2024 programında bilhassa metinlerin öğrencilerin seviyelerine uygun olması, çocuğa görelilik ve çocuk gerçekliği ilkelerinin esas alınması, öğrencilerde okuma alışkanlığı ve okuma sevgisi kazandıracak nitelikte olması gibi ilkelere yer verilmesi gerektiği ile ilgili belirlenen yeni kriterler bulunmaktadır. Bu yeni eklenen ilkelerin ders kitaplarına alınacak metinlerin dil, edebî zevk, çocuğa görelilik ve çocuk gerçekliği gibi ilkelere sahip olmasına olanak sağlayabilir. Ayrıca 2019 programında yer alan metinlerin dönemsel özelliklerinden kaynaklı yazım ve imla hatalarının düzeltilemeyeceği ilkesinin 2024 programında değiştirildiği göze çarpmaktadır. Bu durum ders kitaplarında yer alan yazım ve noktalama yanlışlarının düzeltilmesine olanak sağlamanın yanı sıra öğrencilerin bu konuda ikileme düşmeden yazım kurallarını ve noktalama işaretlerini doğru bir şekilde öğrenmelerine katkı sunabilir.

Programlarda metin sayısı ve metin türlerinde bazı farklılıklar bulunduğu görülmektedir. 2019 programında her sınıf düzeyinde 8 tema ve temalarda 4 metin kullanılması öngörülürken; 2024 programında her sınıf düzeyinde 6 temanın ve en az 4 metnin kullanılması öngörülmektedir. Bu bakımdan 2019 programının kitaplarda yer alması gereken tema ve metin açısından sayıca daha fazla olduğu görülmektedir. Ancak 2024 programında belirtilen “her tema için en az 3 okuma ve 1 dinleme izleme metni” ifadesi temalarda yer alması gereken metin sınırlamasının olmadığını ve ayrıca temalarda en çok kaç metne yer verileceği hususunun belirsiz olduğunu göstermektedir. Programların metin türleri açısından karşılaştırılmasında, 2024 programının daha zengin ve güncel metin türlerinin olduğu görülmektedir. Özellikle önceki programlarda yer almayan “hiper metin, infografik, grafik simge, blog, ilk gösterim filmi (fragman), belgesel” gibi türler dâhil edilmiştir.

2024 TDÖP’te birçok yenilik ve değişikliklerin olduğu tespit edilmiştir. Bu değişikliklerin başında dil yapıları ve söz varlığına yönelik yeni eklenen niteliklerin olduğu görülmektedir. Programda, ilk defa dil bilgisi” ifadesi yerine “dil yapıları” ifadesine yer verilmiş, bu dil yapılarının ve söz varlığının öğrencilere edindirilmesi açısından detaylı ve anlaşılır bilgiler sunulmuş, dil yapıları ve söz varlığı “*anlama*” ve “*anlatma*” başlıkları altından sınıflandırılmıştır.

2024 programında dil eğitiminde kullanılacak strateji, yöntem ve tekniklerin uygulama esaslarına yönelik çeşitli bilgiler bulunmaktadır. Programda, dil becerilerine (dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma) yönelik bilişsel ve üst bilişsel stratejilere yer verilmiştir. Ayrıca dil becerilerine uygun strateji, yöntem ve tekniklerini öğrencinin bağımsız olarak seçebilmesi amaçlanmış ve bu doğrultuda belirlenen veya ihtiyaç duyulan stratejilerin belirlenirken Kademeli Sorumluluk Devri Modelinin esas alınması gerektiği belirtilmiştir. 2024 programında Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile öğretmen-öğrenci arasındaki ilişkinin usta-çırak ilişkisine benzer bir yapıda öğretmenin rehber, öğrencinin aktif olduğu, öğrencinin bağımsız görevlerde kademeli olarak sorumluluklarını yerine getirdiği bir modele yer verildiği görülmektedir.

2024 programında, uygulama süreçlerine ve öğrenim sürecinde edinilen bilgilerin, faaliyetlerin ürüne dönüştürülmesi amacıyla üretim atölyelerine yer verildiği görülmektedir. Özellikle konuşma ve yazma becerilerine yönelik bireysel ve grup çalışmaları, bu becerilere uygun şiir, biyografi, tiyatro, türkü gibi birçok türün üretim atölyesi kapsamında kullanılacağıyla ilgili bilgiler ve içerikler bulunduğu görülmektedir. Ayrıca sınıf ve tema bazında üretim atölyelerine ek olarak atölye çalışmaları kapsamında film-kitap atölyelerine çeşitli süreler verildiği görülmektedir. Bu bakımdan 2024 programıyla bir önceki programa göre yaparak yaşayarak öğrenme ilkelerine daha fazla önem verildiğini söylemek mümkündür.

2024 TDÖP'te temaların yapısında öğrenme yaşantılarına ve çıktılarına yönelik farklı ilkelerin bulunduğu, öğrencilerin birçok becerisine yönelik bileşenlerin bulunduğu bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Bilhassa disiplinler arası bir yaklaşım ile programlar arası birçok bileşene ve kavrama verildiği görülmektedir. Öğrencilerin bilişsel, sosyal, duygusal, öz düzenleyici, okuryazarlık gibi becerilere yönelik içeriklerin yanında eğitimi destekleyen, öğrencinin kişilik gelişimini etkileyen değerlerin de yer aldığı görülmektedir. Bu bağlamda programın öğrenciyi birçok yönüyle hayata hazırlamak için çok farklı beceriler, ahlaki değerler, eğilimler sunduğu görülmektedir.

2024 TDÖP'te yapılacak etkinliklerin zengin içeriklerinin olmasına yönelik önerilerin bulunduğunu söylemek mümkündür. Programda öğrenme yaşantısının sonucunda destekleme ve zenginleştirmeye yönelik birden fazla etkinliğin önerildiği görülmektedir. Etkinlikler yapılırken öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına, bireysel farklılıklara dikkat edilmesine yönelik önerilerin olduğu tespit edilmiştir. Programda buna yönelik farklılaştırma başlığı altında destekleme ve zenginleştirme kavramlarının olduğu görülmektedir. Zenginleştirme bölümünde programın temel bileşenlerini zenginleştirmeye dönük etkinliklerin geliştirilmesi ve uygulanmasına yönelik tavsiyelerin olduğu; destekleme bölümünde ise Türkçe dersinde öğrencinin ihtiyaçları ve seviyeleri dikkate alınarak içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamına yönelik uyarlamalar yapılması gerektiğine yönelik tavsiyelerin olduğu tespit edilmiştir.

2024 TDÖP'te temalara ayrılacak süreye, öğrenme çıktısı sayısına ve atölye çalışmalarına ayrılacak süreye ayrıntılı olarak yer verildiği görülmektedir. Ayrıca temalara ayrılan sürenin dışında yapılacak faaliyetlerin zümre öğretmenler kurulunda planlanmasının öngörüldüğü görülmektedir. Temalara ayrılan sürelerin yanında öğretim sürecini destekleyici faaliyetlerin hazırlanmasında doğrudan Türkçe öğretmenlerine de görev verilmesiyle, öğretmenlerin eğitim faaliyetlerinin hazırlanmasında, süreci yönlendirmede ve yönetmede daha etkin rol oynayacağını söylemek mümkündür.

Sonuç olarak her iki program kıyaslandığında 2019 TDÖP'ün yapılandırmacı esaslarla hazırlandığını, beceri temelli bir yaklaşımın olduğunu, dört temel dil beceri alanlarıyla sınırlı kaldığı, süreç odaklı bir ölçme ve değerlendirme anlayışını benimsediğini, 1-8. sınıfların bütün kademelerine yönelik olduğunu, sade ve yalın bir içeriğin olduğunu söylemek mümkündür. 2024 TDÖP'ün ise önceki program ile benzerliklerinin ve farklılıklarının olduğunu söylemek mümkündür. Buna göre 2024 programında, önceki programa kıyasla Türkçe dersinin uygulama esasları, öğrenme yaşantıları ve çıktılarının ayrıntılı olması, temel becerilerin yanında dil yapıları ve söz varlığına yönelik konuların eklenmesi, temaların ayrıntılı olarak verilmesi, tema

içeriklerinin belirlenmesi, üretim atölyeleri gibi faaliyetlere yer verilmesi, sadece süreç odaklı değil aynı zamanda görev odaklı ölçme ve değerlendirme çalışmalarının bulunması, programlar arası birleşenler ile öğrencinin çok yönlü yetişebilmesine yönelik niteliklerin bulunması gibi birçok özelliğin olduğu görülmektedir. Bu bakımdan önceki programa göre daha zengin ve ayrıntılı bir yapısının olduğunu söylemek mümkündür.

Öneriler

Araştırmanın bulgularına bağlı olarak çeşitli öneriler sunulmuştur:

- ✓ 2024 TDÖP'te her temada en az verilmesi gereken metin sayısı belirtilmesine karşın en fazla verilmesi gereken metin sayısı ile ilgili bir sınırlandırmaya gidilmemiştir. En fazla metin sayısının verilmemesi kitap hazırlayıcıların her temada rastgele metin sayısı vermesine sebep olabilir. Bu durum da kitapların metin sayısı bakımından bütünlük oluşturmaya engel olabilir. Bundan dolayı her temada olması gereken en az metin sayısı verilmemeli, her temada olması gereken metin sayısı verilmelidir.
- ✓ Ülkemizde her bölge sosyal, ekonomik, coğrafi, kültürel vb. özellikler bakımından farklılık arz etmektedir. Bundan dolayı tüm ülkede aynı temaların işlenmesine yer vermektense önceki programda olduğu gibi seçmeli temalara yer verilebilir.
- ✓ Doğa olaylarının bu kadar yoğun olduğu, küresel ısınmanın tüm dünyanın gündeminde olduğu bir dönemde 2024 TDÖP'te "Doğa ve İnsan" diye sadece bir temaya yer verilmesi ve onun da sadece 8. Sınıf ders kitabında yer alması büyük bir eksiklik olarak görülebilir. Doğa ve doğadaki olaylarla ilgili temaya her sınıf düzeyinde yer verilebilir. Böylece en temelden öğrencilerde doğa bilinci ve doğa sevgisi oluşabilir.
- ✓ 2024 TDÖP'te metin yapılarının temalara göre dağılımına yer verilirken metin yapılarının özellikleri hakkında herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir. Bu yapıların özellikleri ve bu yapılara örnek teşkil edecek metinlere yer verilebilir.
- ✓ Metin türleri sınıflandırmasında şiir başlığı altında "şiir, türkü, şarkı ve mani" çeşitlerine yer verilmiştir. Ancak bu başlık altında verilen türler dışında çeşitlilik ve zenginlik olması açısından "ninni, bilmece, tekerleme" türlerine de yer verilebilir.
- ✓ "Farklılaştırma Uygulamalarına İlişkin Esaslar" başlığı altında bireysel farklılıklar hakkında bilgi verilmiştir. Programı inceleyen her birey bu başlıktan bireysel farklılıkların ifade edilmek istendiğini kavrayabilir. İlgili başlık "Bireysel Farklılıkların Uygulamasına İlişkin Esaslar" şeklinde düzeltilebilir.

- ✓ Yeni program hazırlanırken özellikle sade, anlaşılır ve açık bir programın yapılacağı belirtilmiştir. Ancak hazırlanan programda ağır ve akademik terimlerin yoğun olduğu bir dil kullanılmıştır. Programın dili ve kullanılan akademik terimler biraz daha sadeleştirilebilir. Aynı zamanda programın sonuna eğitim terimlerine yönelik bir sözlük de eklenebilir.
- ✓ 2024 TDÖP, ülkemizdeki okulların fiziki koşulları, sınıftaki öğrenci sayıları göz önünde bulundurulduğunda her okulda ve ortamda uygulanabilir gözükmemektedir. Program bu gerçekler göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenebilir.
- ✓ Ülkemizdeki birçok okulda sınıf problemi ve sınıftaki öğrenci sayısı problemi çözülmemişken dil becerilerine yönelik dil atölyelerini her okulda uygulamak mümkün gözükmemektedir. Bu konuda uzak hedefler belirlemek yerine daha uygulanabilir, ülke gerçekleriyle örtüşen atölye programları hazırlanabilir.

Araştırma Etik Taahhüt Metni

Yazar, yapılan bu çalışmada bilimsel etik ve alıntı kurallarına uyulduğunu taahhüt etmiştir.

Çıkar Çatışması Beyanı

Bu çalışmanın veri toplanması, sonuçların yorumlanması ve makalenin yorumlanması aşamasında herhangi bir çıkar çatışması yaşanmadığını yazarlar taahhüt etmiştir.

Kaynakça

- Akpınar, B. (2015). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Data Yayınları.
- Altunkeser, F., & Coşkun, İ. (2018). 2009 ve 2015 Türkçe dersi öğretim programlarının karşılaştırılması ve değerlendirilmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 114-135. <https://doi.org/10.24315/trkefd.366695>
- Alver, M., & Sancak, Ş. (2016). 2015 Türkçe dersi öğretim programı hakkında öğretmen/öğretmen aday ve öğretim elemanı görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 11(14). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9830>
- Atık, S., & Aykaç, N. (2017). 2009 ve 2015 Türkçe öğretim programlarının eğitim programı öğeleri açısından değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 586-607.
- Aydın, E. (2017). Türkçe dersi öğretim programlarının (2015 ve 2017) değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 12(28). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies>.

- Bayburtlu, Y. S. (2015). 2015 Türkçe dersi öğretim programı ve 2006 Türkçe dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 10(15). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8817>
- Bilge, H. (2022). 2006-2019 yılları arasında kullanılan Türkçe öğretim programlarının akıcı yazma becerisi açısından karşılaştırılması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 10(1), 199-215. <https://doi.org/10.16916/aded.980671>
- Bobbitt, J. F. (2017). *Eğitim programı*. (Çeviren: M. Emir Rüzgâr). Ankara: Pegem Akademi.
- Bolat, Y. (2017). Eğitim programı okuryazarlığı kavramı ve eğitim programı okuryazarlığı ölçüğü. *Turkish Studies*, 12 (18), 121- 138. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies>.
- Calp, M., & Alpkaya, C. (2021). LGS Türkçe sorularının Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarına uygunluğu üzerine bir çalışma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(2), 632-654. <https://doi.org/10.16916/aded.852085>
- Çarkıt, C. (2021). 1981 ve 2019 Türkçe dersi öğretim programlarının dinleme eğitimi açısından karşılaştırılması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 25(3), 827-838.
- Çerçi, A. (2018). 2018 Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarının (5, 6, 7, 8. sınıf) yenilenen bloom taksonomisi'ne göre incelenmesi. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 6(2), 70-81.
- Demir, T. (2022). Türkçe öğretimi için etkileşimsel bir yöntem: Kademeli sorumluluk aktarım modeli. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 50-60. <https://doi.org/10.21666/muefd.1025897>
- Duke, N., & Pearson, P.D. (2002). Effective practices for developing reading comprehension. In A. Farstrup & J. Sameuls (Eds.), *What research has to say about reading instruction*, 3rd ed. (pp. 205-242). Newark, DE: International Reading Association.
- Ensar, F. (2014). Türkçe öğretiminde beceri eğitimi: Kademeli sorumluluk aktarımı modeli. *International Online Journal of Educational Sciences*, 6(1), 231-242. <http://dx.doi.org/10.15345/iojes.2014.01.019>
- Erdamar, G., & Barası, M. (2021). 21. yüzyıl becerileri açısından ortaokul Türkçe dersi öğretim programı. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(1), 312-342. <https://doi.org/10.37217/tebd.868788>
- Erdem, C., & Eğmir, E. (2018). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeyleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), 123-138. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.428727>
- Erden, M., Akman, Y. (1997). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Erol, T. ve Kavruk, H. (2021). Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarının yenilenmiş Bloom taksonomisine göre sınıflandırılması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(4), 1421-1442. <https://doi.org/10.16916/aded.937926>
- Ertürk, S. (1982). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Fisher, D., Frey, N. (2008). Better learning through structured teaching: A Framework for the gradual release of responsibility, association for supervision and curriculum development, s. 155. <https://eric.ed.gov/?id=ED509133>.
- Girgin, Y. (2011). Cumhuriyet dönemi (1929-1930, 1949, 1981) ortaokul Türkçe öğretimi programlarının içerik, genel ve özel amaçlarıyla karşılaştırmalı gelişim düzeyi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(1), 11-26.

- Kalaycı, N., & Yıldırım, N. (2020). Türkçe dersi öğretim programlarının karşılaştırmalı analizi (2009-2017-2019). *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(1), 238-262. <https://doi.org/10.24315/tred.580427>
- Karabulut, A., & Tunagür, M. (2021). Türkçe dersi öğretim programı'ndaki kazanımların webb'in bilgi derinliği seviyelerine göre analizi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* (23), 15-29. <https://doi.org/10.29000/rumelide.948285>
- Kaya, M. (2020). Metin uzunluklarının öğrenci başarısına etkisi ve öğrencilerin metin uzunluklarıyla ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi, *Turkish Studies*, 15(1), 345-360. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies>.
- Kaya, M., Kardeş, M. N. (2019). Geçmişten Günümüze Türkçe Dersi Öğretim Programları -4-2005, 2006, 2015, 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programları. Ed. A. Akçay ve M. N. Kardeş. *Türkçe Dersi Öğretim Programları içinde* (s. 91-118). Pegem Akademi: Ankara.
- Kaya, M., Kayman, F. (2021). Türkçe dersi öğretim programlarının halk bilimi unsurları açısından değerlendirilmesi. (Ed. M. Öztürk ve İ. Polat). *Yılmaz Önay armağan kitabı içinde* (s. 367-384). İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- MEB, (2019). Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1-8. sınıflar). Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Özenç, E. G. (2015). 2015 ile 2017 ilkokul Türkçe öğretim programının karşılaştırılması olarak değerlendirilmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 38-50.
- Sarıkaya, B. (2020). Yazma kazanımlarının yaratıcı yazmaya uygunluğu (2015 ve 2018 Türkçe dersi öğretim programları örnekleri). *Türkiye Eğitim Dergisi*, 5(1), 42-55.
- Subaşı, G. (2011). Eğitim psikolojisi. A. Ulusoy (Editör). *Eğitim psikolojisi içinde* (s. 1- 28). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Susar-Kırmızı, F., & Yurdakal, İ. H. (2019). Sınıf öğretmenlerinin 2018 Türkçe dersi öğretim programına ilişkin görüşleri. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 64-76.
- Topçu- Kabasakal, Z. (2009). Bilgi işleme kuramı. A. Kaya (Editör). *Eğitim psikolojisi içinde* (s.361- 388). Ankara: Pegem Akademi.
- Tyler, R. W. (2011). *Eğitim programlarının ve öğretimin temel ilkeleri*. (Çevirenler: M. Emir Rüzgâr, Berna Aslan). Ankara: Pegem Akademi.
- Varış, F. (1988). *Eğitimde program geliştirme: teori ve teknikler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları

Extended Abstract

Introduction

Since the proclamation of the Republic, Turkish language course curricula have been prepared and updated according to the conditions by the Ministry of National Education (MEB). From 1924 to 2019, various Turkish language course curricula have been prepared and published at different times since the proclamation of the Republic. Most recently, the 2024 Turkish Language Course Curriculum was published.

In the literature, various studies have been conducted on the 2015 Turkish Language Course Curriculum regarding the opinions of teachers, teacher candidates, and instructors (Alver, Sancak, 2016), the analysis of the 2018 Turkish Language Course Curriculum's achievements according to the revised Bloom's taxonomy (Çerçi, 2018), the opinions of primary school teachers on the 2018 Turkish Language Course Curriculum (Susar-Kırmızı, Yurdakal, 2019), the suitability of writing achievements in the 2015 and 2018 Turkish Language Course Curricula for creative writing (Sarıkaya, 2020), the alignment of LGS Turkish exam questions with the Turkish Language Course Curriculum achievements (Calp, Alpkaya, 2021). In this study, it is aimed to identify the similarities and differences between the 2019 Turkish Language Course Curriculum and the 2024 Turkish Language Course Curriculum. In line with this aim, the research question has been formulated as "What are the similarities and differences between the 2019 Turkish Language Course Curriculum and the 2024 Turkish Language Course Curriculum?" and under this main problem, the following sub-problems have been addressed:

- What are the similarities and differences between the 2019 Turkish Language Course Curriculum and the 2024 Turkish Language Course Curriculum in terms of general objectives, values education, assessment and evaluation, individual differences, achievements, themes, characteristics that should be present in the texts included in textbooks, text types, and number of texts?
- What are the innovations included in the 2024 Turkish Language Course Curriculum?

In this section, to avoid repetition, the Turkish Language Course Curricula (TLCC) will be referred to as TLCC.

Method

In this study, since the TLCC (Turkish Language Course Curricula) are subjected to a detailed examination in terms of various variables, a qualitative research method has been adopted. The study material for this research includes all Turkish Language Course Curricula published by the Ministry of National Education in 2019 and 2024. In this study, the data collection tools are the 2019 TLCC and the 2024 TLCC. These programs have been examined, and the common and different themes of both programs have been identified. The data collected through document analysis were analyzed in line with the aims of the research.

Findings

As a result, it is observed that both programs adopt a constructivist approach from general objectives to assessment and evaluation principles. In terms of values education, the 2024 program is found to be more comprehensive. Accordingly, the 2019 program includes 10 values, while the 2024 program increases this number to 20. Both programs are based on four basic skill areas: listening/watching, speaking, reading, and writing. The 2019 TLCC includes various skill areas within the framework of the Turkey Competency Framework (TYÇ), whereas the 2024 TLCC does not mention these competency areas.

In terms of assessment and evaluation, both programs adopt a constructivist, process-oriented assessment and evaluation approach. The 2019 program emphasizes that assessment results should be considered along with the process, while the 2024 program considers feedback as the fundamental component of process evaluation. The 2024 program discusses in-class assessment processes, adopting diagnostic, formative, and summative assessment principles, and details formative assessment processes, including traditional and alternative assessment tools. It emphasizes the importance of enabling students to conduct self, peer, and group assessments, and uses a task-oriented approach for evaluating language skills, with indirect assessment tasks for reading and listening skills, and direct production tasks for speaking and writing skills. Therefore, the 2024 TLCC can be considered more comprehensive in terms of assessment and evaluation processes compared to the 2019 TLCC.

The 2024 program includes various information on the application principles of strategies, methods, and techniques to be used in language education. It includes cognitive and metacognitive strategies for language skills (listening/watching, speaking, reading, and writing). It also aims for students to independently choose strategies, methods, and techniques suitable for language skills and suggests that the Gradual Release of Responsibility Model should be the basis when determining these strategies.

The 2024 program includes production workshops to transform the knowledge and activities acquired during the learning process into products. It includes information and content on individual and group studies aimed at speaking and

writing skills, using various genres such as poetry, biography, theater, and folk songs within the scope of production workshops. Additionally, film-book workshops are given various durations as part of the workshops in addition to class and theme-based production workshops.

Conclusion, Discussion and Suggestions

In conclusion, comparing both programs, it can be said that the 2019 TLCC was prepared with constructivist principles, adopted a skill-based approach, was limited to four basic language skill areas, embraced a process-oriented assessment and evaluation approach, targeted all grades from 1 to 8, and had a simple and straightforward content. The 2024 TLCC has similarities and differences compared to the previous program. The 2024 program includes detailed application principles of the Turkish language course, detailed learning experiences and outcomes, additional topics related to language structures and vocabulary alongside basic skills, detailed themes, specified theme contents, production workshops, task-oriented assessment and evaluation activities, interdisciplinary components, and qualities aimed at students' multidimensional development. Therefore, it can be said that the 2024 program is richer and more detailed compared to the previous program. Based on the findings of the research, various recommendations have been proposed:

In the 2024 Turkish Language Teaching Program (TDÖP), while specifying the minimum number of texts required for each theme, there has been no restriction on the maximum number of texts that should be provided. The absence of a maximum limit may lead content developers to include varying numbers of texts for each theme, potentially compromising the coherence of the textbooks.